

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

**LEXIKÁLNÍ ANALÝZA TWITTEROVÉ KOMUNIKACE
PŘEDSTAVITELŮ ČESKÉ POLITICKÉ SCÉNY**

**Lexical Analysis of Twitter Communication of Representatives of the Czech Political
Scene**

Bakalářská práce

Dominika Hanáčková

Vedoucí práce **Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.**

Olomouc 2023

Česká filologie

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

Podpis.....

Poděkování

Srdečné poděkování patří vedoucí práce Mgr. Darině Hradilové, Ph. D. za odborné vedení bakalářské práce a poskytnutí cenných rad.

Poděkování patří celé Univerzitě Palackého v Olomouci, především Katedře Bohemistiky za fantastické roky studia.

V neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům za jejich podporu při vytváření bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 SOCIÁLNÍ SÍŤ	7
1.1 TWITTER.....	7
1.2 PŘEDSTAVITELÉ POLITICKÉ SCÉNY NA TWITTERU	11
2 JAZYK A KOMUNIKACE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH	12
2.1 VÝHODY A NEVÝHODY	14
3 SPISOVNÁ A NESPISOVNÁ ČEŠTINA	16
3.1 SPISOVNÝ JAZYK	16
3.2 NESPISOVNÉ ÚTVARY	17
3.3 POLOÚTVARY NÁRODNÍHO JAZYKA	20
4 MLUVENOST A PSANOST	23
5 MATERIÁL A METODA JEHO ZPRACOVÁNÍ	27
5.1 CHARAKTERISTIKA MATERIÁLU	27
5.2 METODOLOGIE ZPRACOVÁNÍ A CÍLE.....	27
6 ANALÝZA MATERIÁLU	28
6.1 HLÁSKOSLOVÍ, TVAROSLOVÍ A LEXIKUM	28
6.1.1 Obecná čeština a nářečí	28
6.1.2 Expresiva	29
6.1.3 Cizí slova	30
6.1.4 Mentions	31
6.1.5 Metafora, metonymie a synekdocha.....	33
6.1.6 Neologismy	34
6.1.7 Jazyková ekonomie	34
6.2 GRAFICKÁ ROVINA	36
6.2.1 Hashtagy	36
6.2.2 Emotikony	38
6.2.3 Užívání velkých písmen	39
6.2.4 Zmnožení	39
6.3 ORTOGRAFICKÁ ROVINA.....	40
6.3.1 Absence diakritiky.....	40
6.3.2 Absence interpunkce a velkých písmen na začátku věty	40
6.3.3 Chybné užití mě/mně.....	41
ZÁVĚR	42
ANOTACE	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	50
SEZNAM TABULEK	51
SEZNAM PŘÍLOH	52

ÚVOD

„Trávit mnoho času na sociálních sítích, je jako obletět svět se zavřenýma očima.“ Enisa Tru

Sociální sítě se staly v dnešní internetové době nedílnou součástí každodenního života nejen mladé generace. Technologický pokrok a digitalizace se zdá být nezastavitelným aspektem sociálních sítí, které jsou pravidelně aktualizovány, poskytované nástroje jsou pravidelně modernizovány a rozšiřovány. Ačkoliv počet nejpoužívanějších sociálních sítí je v řádu desítek, ve skutečnosti existují stovky sociálních sítí. Komunikace na sociálních sítích je efektivní, neboť je rychlá, jednoduchá a dokáže oslovit masy lidí.

Tyto benefity zpozoroval i politický marketing a v posledních letech lze pozorovat aktivní působení představitelů české politické scény na sociálních sítích. Další výhodou působení politiků na sítích je oslovení potenciálních voličů, a to také z řad mladé generace, která je na sociálních sítích dennodenně aktivní. Na základě analýzy v roce 2021 bylo zjištěno, že Twitter patří k nejvyužívanějším sociálním sítím českých politiků.

Bakalářská práce se zaměřuje na lexikální analýzu komunikace představitelů české politické scény působící na platformě Twitter.

Primárním cílem práce je zanalyzovat twitterovou komunikaci českých politiků a vymezit lexémy, které jsou pro tuto komunikaci typické.

Obecně lze práci rozdělit na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vychází z odborné literatury a vědeckých článků, které se zaměřují na problematiku bakalářské práce. První část se věnuje charakteristice sociální sítě Twitter, jednotlivým nástrojům a politickému marketingu. Druhá část se obecněji zaměřuje na jazyk a komunikaci na sociálních sítích a součástí kapitoly jsou také výhody a nevýhody. Třetí částí je charakteristika spisovné a nespisovné češtiny. Jednotlivě se tato část soustředí na spisovný útvar, nespisovné útvary (tradiční teritoriální dialekt, interdialekt a obecná čeština) a poloútvary národního jazyka (profesní mluva, slang a argot). Poslední kategorií teoretické části je kapitola věnující se mluvenosti a psanosti.

Praktická část je výzkumného charakteru. Pomocí ručně sesbíraného materiálu, který obsahuje twitterové komunikáty šestnácti českých politických představitelů, jsou na jeho základě vymezeny lexémy, které jsou typické pro twitterovou komunikaci českých politiků. Materiál obsahuje 2 178 slov, 84 tweetů a byl sesbírán na platformě Twitter v září v roce 2021.

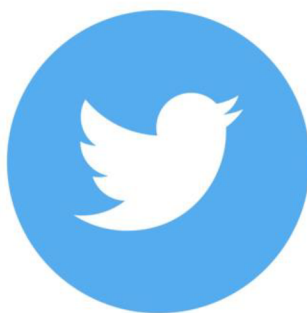
Ručně analyzovaný materiál je rozdělen do tří dílčích kapitol. První část analyzuje materiál z hlediska hláskoslovím tvarosloví a lexika: obecná čeština a nářečí, expresiva, cizí slova, mentions, metafora, metonymie a synekdocha, neologismy a prvky jazykové ekonomie (zkratky a univerbizace). V druhé části jsou typické lexémy vymezeny na základě grafické roviny: hashtagy, emotikony, užívání velkých písmen a zmnožení. Poslední část se věnuje ortografii a zaměřuje se na absenci diakritiky, absenci interpunkce a velkých písmen na začátku věty a chybné užití mě/mně.

1 SOCIÁLNÍ SÍTĚ

V dnešním internetovém světě jsou sociální sítě nedílnou součástí každodenního života. Sociální sítě (anglicky *social networks*) se rozvinuly v 90. letech 20. století v USA a hlavním cílem byla komunikace studentů. Sociální sítě jsou primárně určeny ke komunikaci dvou a více lidí prostřednictvím virtuálního prostoru. Komunikací se nemyslí pouze písemný projev, ale také sdílení pomocí fotografií, videí apod. Sociální sítě využívané v České republice mají většinou původ v zahraničí, ale existují i ryze české sítě, například Mojispoluzaci.cz. Bakalářská práce je zaměřena na komunikaci na sociální síti Twitter, které bude věnována následující kapitola.

1.1 Twitter

Twitter je sociální síť, která vznikla v roce 2006, dnes má přibližně 330 milionů uživatelů (aktivní číslo čítá 229 milionů za rok 2022) a řadí se k nejpopulárnějším sociálním sítím na světě. Hlavním cílem platformy je spojovat lidi a sdílet jejich myšlenky s ostatními uživateli. Twitter je tzv. otevřenou sociální sítí, která nabízí všem zaregistrovaným uživatelům možnost využívat pestrou nabídku aplikace (čtení, přispívání, followování, lajkování, komentování, retweetování neboli sdílení). Na obrázku č. 1 je zachyceno logo Twitteru, které se postupně vyvíjí a mění, stejně jako loga ostatních sociálních sítí. Toto logo je aktuální a existuje ve dvou podobách, první je zachycena na obrázku níže a druhá podoba má obrácené barevné zpracování, tzn. ptáček je modrý a pozadí bílé.¹

Obrázek 1 Logo sociální sítě Twitter, zdroj: Twitter © 2023

¹ MACARTHUR, Amanda. *The Real History of Twitter, In Brief*. Lifewire [online]. [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.lifewire.com/history-of-twitter-3288854>

Twitter založila v roce 2006 čtyřčlenná skupina spolupracovníků J. Dorsey, N. Glass, B. Stone a E. Williams. Twitter nebyl jejich hlavní pracovní náplní, nýbrž vedlejším projektem, na který byli často nuceni vynakládat své vlastní finanční prostředky. Původní název platformy byl *Twtrr*. Primární myšlenka platformy byla založená na rysech SMS, a proto jednotlivé twitterové příspěvky původně mohly obsahovat pouze 140 znaků stejně jako SMS. Tento počet znaků byl nedostatečný, uživatelé vyžadovali větší rozsah znaků k vyjádření se a v roce 2017 byl zdvojnásoben na maximální počet na 280 znaků, který je platný i dnes.²

Twitter vyniká jedinečným a specifickým názvoslovím, které se na ostatních sociálních sítích nevyskytuje. Samotný název Twitter (původně *Twtrr*) znamená *cvrlikání* či *štěbetání* a činnost při publikaci příspěvku se nazývá *tweetování*. Příspěvky uživatelů (statusy) se nazývají *tweety* a jsou omezeny 280 znaky (výhodou je, že uživatelé se vyvarují nepodstatných informací při psaní svých příspěvků). Sdílení tweetů se označuje slovem *retweet*. Součástí tweetu může být obrázek, video, gif, emotikon, hashtag, hlasování nebo také oznámení polohy. Platforma se neustále vyvíjí a nabízí uživatelům nové funkce. Příspěvky na sociální síti Twitter mohou mít zábavný charakter, naučný nebo také mohou sloužit jako zdroj informací. Twitter jako informační prostředek využívají novináři, politici, celebrity a osobnosti, neboť informace takřka z celého světa se šíří velmi rychle a ovlivňují internetovou společnost. Příkladem takového šíření po celém světě byl požár katedrály Notre-dame, který sledoval celý svět právě pomocí sociální sítě Twitter.³

Ačkoliv Twitter jako i ostatní sociální sítě nabízí spoustu benefitů, je důležité si vymezit i potenciální nebezpečí, které na uživatele číhá. Studie ze Severní Karolíny a Indiany prokázala, že na Twitteru se vyskytuje až 15 % uživatelů, kteří nejsou skuteční, ale jedná se o tzv. *boti*. Boti jsou fake uživatelé, kteří enormní rychlostí šíří obsah cílovým skupinám, jedná se však o obsah, který je charakteristický nepravdivými informacemi a možnostmi vyvolávat paniku. Dalším nebezpečím skrze otevřenost této sociální sítě je nežádoucí

² MACARTHUR, Amanda. *The Real History of Twitter, In Brief. Lifewire* [online]. [cit. 2023-01-01].

Dostupné z: <https://www.lifewire.com/history-of-twitter-3288854>

³ KŘIVÁNKOVÁ, Kateřina, Josefína KNOLLOVÁ a Mariana ŠUTOVÁ. *Průvodce po sociálních sítích* [online]. 2019, 80 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

https://zvolsi.info/app/uploads/2020/01/zvolsi_brozura_digitalni.pdf s. 53–55

sledování neboli stalking, kterému se uživatel do patřičné míry může vyvarovat zablokováním predátora.⁴

Sociální síť Twitter nabízí několik následujících nástrojů, pomocí kterých uživatelé komunikují. Tyto nástroje nejsou pouze omezeny na sociální síť Twitter, ale jsou využívány i na ostatních sociálních sítích a mohou se lišit názvem či konkrétní funkcí:

- **Tweet** je krátká zpráva o rozsahu maximálně 280 znaků, kterou mezi ostatní uživatelé zveřejňují majitelé účtu na Twitteru
- **Retweet** je zaslání tweetu jiného uživatele, ale také vlastního tweetu
- **Mentions** je označení jiného uživatele pomocí zavináče @ v příspěvku či komentáři, mentions se používá také k označení institucí, politických stran apod.
- **Hashtags** jsou klíčová slova či více klíčových slov, které jsou označeny mřížkou # a jejich cílem je zvýšení dosahu
- **Follow** v překladu sledování je funkce, pomocí které lze sledovat uživatele, který disponuje například zajímavým obsahem, pokud uživatel sleduje jiného, označuje se jako **follower**
- **Like** je vyjádření zalíbení příspěvku či odpovědi jiného uživatele, like je často znázorněn pomocí emotikonu palec nahoru, ale na Twitteru je znázorněn symbolem srdce
- **Ilustrace a videa** jsou nedílnou součástí oživení komunikace na jakékoliv sociální síti, nejen na Twitteru, kde jsou samozřejmě také nedílnou součástí přispívání
- **Direct messages** je soukromá zpráva, kterou vidí pouze odesílatel a příjemce

Dle amerického výzkumného centra Pew Research Center, které spolupracovalo s organizací Social Media Research Foundation, lze uživatele Twitteru rozdělit do šesti skupin. První skupina uživatelů se vyznačuje zájmem o politická témata a tvoří oddělené skupiny (typ Divided) a v centru jejich komunikace stojí vlivní političtí představitelé. Druhou skupinu (typ Unified) spojují zájmy, profese a jedná se nejčastěji o zájmové/profesionální skupiny. Třetí typ (typ Fragmented) se věnuje značkám, celebritám a produktům a uživatelé nejsou propojeni. Další skupina (typ Clustered) se věnuje populárním tématům a stejně jako

⁴ KŘIVÁNKOVÁ, Kateřina, Josefína KNOLLOVÁ a Mariana ŠUTOVÁ. *Průvodce po sociálních sítích* [online]. 2019, 80 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

https://zvolsi.info/app/uploads/2020/01/zvolsi_brozura_digitalni.pdf s. 53–55

typ Fragmented nejsou konverzace propojeny. Předposlední typ konverzace (typ In-Hub and Spoke) se vyskytuje mezi zdrojem a uživatelem, jedná se o zpravodajské příspěvky, které konzumenti sdílejí a vznikají malé skupiny, které mezi sebou sdílejí své názory. Poslední skupina (Out-Hub and Spoke) se týká firem, které využívají platformu Twitter jako nástroj pro komunikaci se zákazníky ohledně recenzí a dotazů. Na základě výzkumu Pew Reseach Center je vytvořena následující tabulka 1:⁵

Tabulka 1 Šest typů komunikace na Twitteru (vlastní zpracování)

Skupina	Informace o skupině	Četnost uživatelů	Příklad uživatelů
Divided	polarizované davy – odkazují se na rozdílné zdroje informací	dvě velké skupiny	politici
Unified	těsné davy – lidé si navzájem naslouchají	dvě až šest středně velkých skupin	zájmy, odborná témata
Fragmented	shluk značek – populární témata, která generují masivní zájem, malá konektivita	mnoho malých skupin	značky, veřejné akce, oblíbená témata
Clustered	shluk skupin – soustředění se na populární téma	mnoho malých a středních skupin	globální zpravodajské události
In-Hub and Spoke	vysílací síť – tvoří ji loajální sledující	jedna velká skupina a pár sekundárních	noví vědci a média, slavné osobnosti
Out-Hub and Spoke	podpůrná síť – odpovědi na stížnosti a požadavky zákazníků	jedna velká skupina a pár sekundárních	firmy a služby se zákaznickou podporou

⁵ Typy komunikace na sociální síti Twitter. *MediaGuru* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2014/02/typy-komunikace-na-socialni-siti-twitter/>

1.2 Představitelé politické scény na Twitteru

Představitelé politické scény využívají Twitter jako součást svého politického marketingu (nejen v předvolebních kampaních), neboť různá sociální média se stala oblastí politické komunikace (Facebook, Twitter, YouTube apod.). Působení politiků na Twitteru může mít více záměrů, např. šířit své myšlenky a návrhy, zlepšit či změnit aktuální situaci, jednat ve veřejném zájmu, hájit občany se stejnými názory. Konzumenti politických témat na sociální platformě Twitter získávají politické informace, vyjadřují své politické přesvědčení a dochází zde k interakci s politickými elitami. Vznik internetu přinesl nové možnosti k šíření politických názorů, snížil náklady na propagaci, a tím zaujal přední příčky v komunikačních kanálech politických představitelů.

Politický marketing se velmi rychle přizpůsobil propagaci na sociálních sítích, která může plnit funkci hlavního zdroje politické propagace. Twitter poskytuje představitelům české politické scény možnost oslovit velké množství lidí. Výhodou je rychlost a možnost oslovení například potenciálních voličů kdykoliv, neboť Twitter disponuje podporou pro mobilní telefony a zájemci o politickou komunikaci mohou obsah politiků konzumovat kdykoliv, a naopak politici mohou kdykoliv komunikovat s širokou veřejností prostřednictvím Twitteru.⁶

Šimáček se v aktuálním článku vyjadřuje k působení českých politiků na Twitteru, a na především možný negativní dopad. Prvním negativem dle jeho slov je pokřivení reality, neboť účty s vysokým množstvím sledujících často upravují politickou realitu a sociálními sítěmi i světem se šíří nepravdivé informace. V prostředí Twitteru se vytvořila tzv. twitterová žurnalistika, kterou autor článku označuje za silné negativum, neboť jejich vyjadřování na jednotlivé příspěvky politiků jsou jednoduché, nepodložené, dezinformační a bez přidané hodnoty. Problémem takové žurnalistiky je absence kontextu, což zapříčiňuje dezinformování konzumenta takového obsahu.⁷

⁶ JUNGHERR, Andreas. *The Logic of Political Coverage on Twitter: Temporal Dynamics and Content*, Journal of Communication 64 (2), 2014, s. 240.

⁷ ŠIMÍČEK, Ondřej. *Lajky na twitteru jsou v politice k ničemu. Twitterová bublina trpí politickým nerozhledem. FORUM24* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/lajky-na-twitteru-jsou-v-politice-k-nicemu-twitterova-bublina-trpi-politickym-nerozhledem>

2 JAZYK A KOMUNIKACE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

Jazyk lze rozdělit v závislosti na psanost a mluvenost, tomuto rozdělení se věnuje třetí kapitola bakalářské práce. Mluvená a psaná čeština se na sociálních sítích často překrývá, ačkoliv komunikace na Twitteru a ostatních sociálních sítích je především psaná, účastníci komunikace se vyjadřují principiálně stejně jako kdyby se jednalo o komunikaci mluvenou. Důvodem takového vyjadřování je fakt, že komunikace probíhá de facto v reálném čase a na neformální půdě, tudíž se zde často vyskytují neologismy, obecná čeština, abreviace, absence diakritiky, emotikony a podobně.⁸

Co se týče komunikace na Twitteru, jehož příspěvek obsahuje maximálně 280 znaků, je nutno zmínit termín jazyková ekonomie. Jazyková ekonomie je způsobena snahou o vyjadřování, kdy uživatel jazyka se snaží o co největší minimalizaci prostředků, tudíž využívá zkrácené prostředky, aby jednak snížil množství znaků a také aby urychlil konverzaci. Dle Svobodové lze jazykovou ekonomii rozdělit na:

- jazyková ekonomie ve vztahu k jazykovému systému
- jazyková ekonomie ve vztahu k informaci
- jazyková ekonomie ve vztahu k regionálnímu a sociálnímu fungování spisovného jazyka⁹

Jazyk sociálních sítí je velmi specifický a definice jazyka není jednoznačná, neboť uživatele můžeme rozdělit na dva typy. První typ přistupuje ke komunikaci svědomitě a dodržuje formálnost a spisovnost textu, druhý typ nikoliv. Jazyk na sociálních sítích má často charakter ústní komunikace, neboť se jí snaží co nejvíce přiblížit (nerespektování nejen mluvnických pravidel). Lze sledovat syntézu mluveného a psaného slova, absenci diakritiky, používání zkratk, slangových výrazů, krátké věty, neukončené věty, protahování vokálů (ahooj, čuuuus), novotvary, používání emotikonů a vliv cizích jazyků (nejčastěji angličtiny).¹⁰

⁸ ČMEJRKOVÁ, Světlá. Čeština v síti: *Psanost či mluvenost? (O stylu e-mailového dialogu)*, I. Naše řeč [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, publikováno 1997 [cit. 12. 12. 2015]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7410>.

⁹ SVOBODOVÁ, Diana. *Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>

¹⁰ KOPECKÝ, Kamil. *Moderní trendy v e-komunikaci*. Olomouc: Hanex, 2007. s. 98

Charakteristické rysy internetové komunikace se dají do určité míry vysvětlit následujícími body:

- rychlé reagování, které není promyšlené a absence korektur
- osvojení společně sdíleného jazyka, omezená slovní zásoba
- nedostatečně kultivovaná slovní zásoba¹¹

Jazykovědkyně Lucie Jílková podotýká, že ačkoliv je elektronická komunikace plná gramatických chyb, ostatní uživatelé chyby často opravují a kritizují pravopisnou nevybavenost.¹² Specifičnost jazyka v elektronické komunikaci se vyznačuje také množstvím gramatických a stylistických chyb, absencí diakritiky apod. Následující část popisuje další charakteristické rysy internetové komunikace.

Emotikon čili smajlík je grafický symbol, který vyjadřuje emocionální reakce (smích, radost, smutek, pláč) a je užíván v elektronické komunikaci.¹³ Emotikony vyjadřují výraz tváře, protože v internetové komunikaci chybí vizuální kontakt. Druhů emotikonů je velké množství, většinou obsahují lidské prvky (oči, nos, ústa) a jsou tvořeny základními textovými znaky (dvojtečka, závorka, středník, čárka, písmeno). Dnes jsou emotikony součástí klávesnice chytrých telefonů, a tak uživatelé nemusejí vytvářet jejich podobu pomocí textových znaků.¹⁴ Lucie Bílková popisuje vývoj emotikonů, neboť před několika lety bylo naprosto nemyslitelné vložit smajlík do e-mailu, který zasíláme člověku, kterému například vykáme (např. vztah učitele a žáka). Dnes se emotikony začleňují i do formální konverzace, avšak jedná se o individuální pohled.¹⁵

Hashtag znamená klíčové slovo či frázi a značí se mřížkou (#). Díky takovému označení lze příspěvky se stejným hashtagem vyhledávat a filtrovat. Hashtag slouží jako základní funkce sociálních sítí a poprvé byl použit právě na platformě Twitter v roce 2007. Znak byl vybrán, aby lidé se starším tlačítkovým telefonem mohli funkci využít. Klávesnice na starších

¹¹ VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. Praha: Portál, 2005.

¹² SVOBODOVÁ, Diana. *Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>

¹³ Kolektiv Autorů: *Nový akademický slovník cizích slov*, Praha: Academia, 2005, s. 207.

¹⁴ RYBKA, Michal a Ondřej MALÝ. *Jak komunikovat elektronicky*. Praha: Grada, 2002. s. 92

¹⁵ JÍLKOVÁ, Lucie. *O češtině (na netu)* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/o-cestine-na-netu.html>

mobilních telefonech nabízela hvězdičku * nebo mřížku #. Aby hashtag fungoval správně, je potřeba dodržet pravidlo, že hashtag nesmí obsahovat mezery, nejsou vhodné ani čárky, tečky, vykřičníky, otazníky a podobné znaky.¹⁶

2.1 Výhody a nevýhody

Sociální sítě v posledních letech umožňují komunikovat s lidmi z celého světa bez ohledu na jejich vzdálenost. Jedná se o extrémně rychlou formu komunikace, kde se uživatelská základna neustále zvětšuje. Nejenomže je možné zasílat zprávy daným uživatelům, ale také fotografie, videa a soubory. Některé aplikace jako Messenger nebo Skype dovolují svým uživatelům také hovor nebo video-hovor v reálném čase. Díky těmto charakteristickým aspektům sociálních sítí klesají náklady firem i běžným uživatelům. Vzhledem k možnosti vytváření soukromých či veřejných skupin si online komunikace na sociálních sítích získala pozornost firem, influencerů a také politiků.

Politici představitelé díky uživatelské základně dokáží interpretovat jejich nápady, názory a postoje. Zejména na sociální síti Twitter je politická konverzace častým tématem. Jestliže se zaměříme na politiky, dokáží díky zpětné vazbě svých sledujících vyhodnotit své postoje a popřípadě upravit politickou kampaň nebo chování. Dle několika nedávných průzkumů bylo zjištěno, že se zvyšuje doba strávená na sociálních sítích a zejména u mladých uživatelů se jedná o závislost vyvolanou přílivem hormonu dopaminu.

Tyto „umělé“ vytvořené stimulanty poškozují dopaminové receptory lidí a mají za příčinu depresi, sebepoškozování a snížení sebevědomí. Sociální sítě mohou být napadeny hackerskými útoky, ale také nebezpečnými lidmi, kteří uživatele vydírají, okrádají o čas a peníze. Dalším negativem sociálních sítí je jednoznačně ztráta soukromí, která trápí uživatele jako jsou politici, zpěváci, herci a další veřejně známé osobnosti. V nemalém měřítku zde může také docházet k urážení uživatelů za cílem ponížit je samotné nebo jejich okolí. Notoricky známý pojem prokrastinace se vyznačuje odkládáním důležitých věcí na pozdější dobu. Prokrastinace je v dnešní době velmi rozšířena, a to hlavně díky sociálním

¹⁶ BREJČÁK, Peter. *Příběh: jak vznikl hashtag, který změnil tvář všech internetů*. <https://tyinternety.cz> [online]. 2018 [cit. 2022-09-29] Dostupné z: <https://tyinternety.cz/ostatni/pribeh-vznikl-hashtag-ktery-zmenil-tvar-tech-internetu/>

sítím. Lidé si raději proscrollují instagramový nebo facebookový účet místo učení, práce či jiných důležitých aktivit.

Pokud jde o komunikaci na sociálních sítích, je důležité být obezřetný a chránit své soukromí a osobní údaje, a také si uvědomovat případné negativní dopady na psychické zdraví, jako je závislost, úzkost nebo ztráta soustředění. S tímto vědomím mohou uživatelé využívat sociální sítě jako užitečný nástroj pro komunikaci a spojování se s lidmi z celého světa.¹⁷

¹⁷ KŘIVÁNKOVÁ, Kateřina, Josefina KNOLLOVÁ a Mariana ŠUTOVÁ. *Průvodce po sociálních sítích* [online]. 2019, 80 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://zvolsi.info/app/uploads/2020/01/zvolsi_brozura_digitalni.pdf

3 SPISOVNÁ A NESPISOVNÁ ČEŠTINA

Na vymezení spisovného a nespisovného jazyka existuje větší množství názorů, ve kterých se lingvisté liší. Odlišnost v názorech se projevuje i v chápání stratifikace českého jazyka. Následující kapitola se věnuje diferenciaci a stratifikaci národního jazyka. Národní český jazyk představuje „*soubor integrovaných výrazových prostředků vymezený územně, uvnitř diferencovaný funkčně a teritoriálně, stratifikovaný sociálně.*“¹⁸

3.1 SPISOVNÝ JAZYK

Spisovný jazyk je považován za základní útvar národního jazyka. Plní funkci dorozumivací (funkci plní i nespisovný jazyk) a reprezentuje národ (funkci neplní nespisovný jazyk).¹⁹ Jak již bylo zmíněno, vymezení spisovného a nespisovného jazyka není jednoznačné a „*pojem spisovnost nikdy nebyl uspokojivě definován*“.²⁰ Spisovná čeština je ovlivněna: územ, normou a kodifikací.

Úzus (ustálený postup užívání) je charakteristický pro všechny roviny jazyka, tzn. pro spisovnou i nespisovnou češtinu. Zahrnuje jazykové prostředky, které jsou používány v jazykovém společenství. Na pojem norma lze nahlížet dvojí optikou. Prvním typem je norma jazyková, která je typická pouze pro jazyk spisovný. Jazyková norma zahrnuje pravopis, výslovnost, tvarosloví. Existují také normy syntaktické a stylistické. Do spisovné normy je pomocí výzkumné práce lingvistů a prostřednictvím kodifikace zasahováno.

Útvar spisovný jazyk se od ostatních zmíněných liší tím, že jako jediný podléhá kodifikaci. Výše zmíněná norma zachycuje samotná pravidla, avšak termín kodifikace znamená „*společensky závazné institucionalizované stanovení uzlových prvků spisovné jazykové normy v soudobých slovnících, mluvnících a jazykových příručkách.*“²¹ Centrem vytváření a stanovení oficiálních kodifikačních pravidel je Ústav pro jazyk český AV ČR, který představuje například kodifikační příručky: *Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné*

¹⁸ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 36

¹⁹ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika češtiny*. Brno: Masarykova univerzita, 2009.

²⁰ CVRČEK, Václav. *Mluvnice současné češtiny. 1, Jak se píše a jak se mluví*. Praha, 2010 s. 23.

²¹ KRČMOVÁ, Marie, Eva MINÁŘOVÁ, Marie ČECHOVÁ a Jan CHLOUPEK. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. s. 38

češtiny pro školu a veřejnost, časopis *Naše řeč*, dále příručky podléhající schválení ministerstva *Česká mluvnice* Havránka a Jedličky, *Výslovnost spisovné češtiny I a II*.

Slovní zásobu spisovného jazyka (Hubáček a kol. 1977) lze třídit do následujících kategorií:

- **neutrální prostředky** – jsou základními prostředky písemné i mluvené komunikace, ke kterým se řadí většina spisovných prostředků (např. *pes*, *dům*)
- **knižní prostředky** – jsou naopak prostředky pouze psané komunikace, nejedná se však o archaické prostředky (např. *počin*, *táži se*)
- **hovorové prostředky** – jsou určeny především ke každodenní mluvené komunikaci (např. *panelák*)

3.1.1 Hovorová čeština

Spisovná čeština je realizována ve veřejných projevech, úřadech, ve školách a v odborné literatuře. Je to oficiální složka, která je základem pro vzdělávání uživatelů v českém jazyce. Tzv. hovorová čeština je mluvenou podobou spisovného jazyka, kterou uživatelé uplatňují při mluvených projevech, které naopak nejsou oficiální. Je důležité zdůraznit, že hovorová čeština není samostatným útvarům, ale jedná se pouze o „*soubor prostředků příslušící široce chápanému komplexu spisovné češtiny*.“²²

Rozdíl mezi spisovnou a hovorovou češtinou je například ten, že hovorová čeština postrádá archaické a knižní výrazy, odklání se od náročnějších jazykových konstrukcí.²³

3.2 NESPISOVNÉ ÚTVARY

V následující části jsou vymezeny a charakterizovány nespisovné útvary českého národního jazyka. Tyto nespisovné útvary jsou členěny na tradiční teritoriální dialekt, interdialekt a obecnou češtinu.

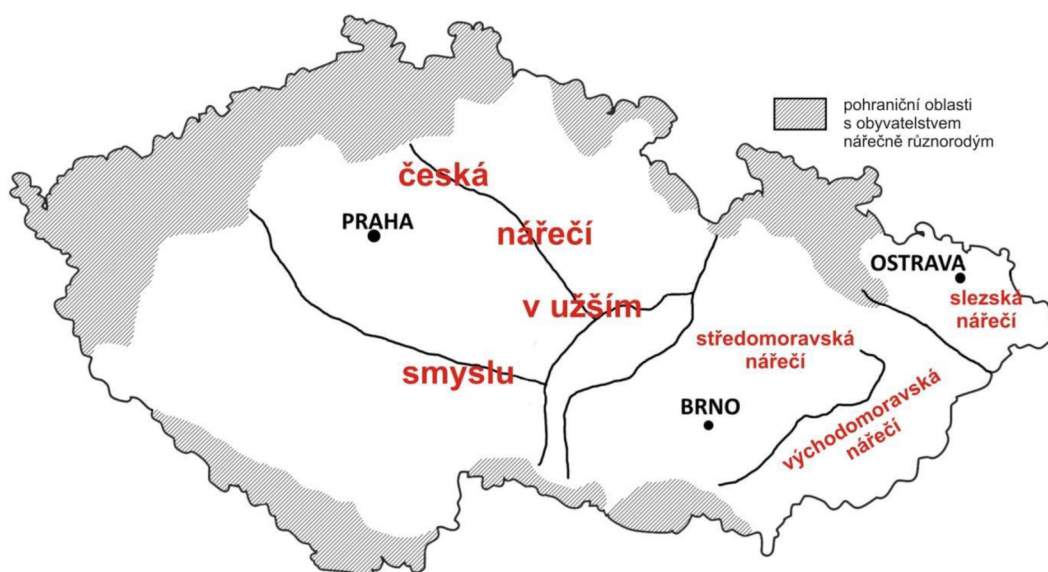
²² CHLOUPEK, Jan a kol. *Stylistika češtiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. s. 50

²³ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 2. přepracované vyd. Praha: ISV nakladatelství, 2000.

3.2.1 Tradiční teritoriální dialekt

Tradiční teritoriální dialekt je specifickým útvarem národního jazyka, který je vymezen územně (ohraňčen zeměpisně), striktně normalizovaný, stylově uniformní a používá se neformálně a bez prestiže pro běžné mluvené dorozumívání.²⁴

Následkem mísení venkovského a městského života, migrace venkovského obyvatelstva do měst dochází k ústupu tradičního teritoriálního dialektu. Výše zmíněné důvody nejsou jediné, lze zmínit například kladení důrazu na spisovnou češtinu ve školství nebo moderní způsob života. I když dochází k ústupu, místní nářečí úplně nezanikla, pouze se přesunula do soukromého rodinného prostředí, ve kterém se stále udržují některé výrazy, které původně patřily k místnímu nářečí. Příkladem může být mladá generace žijící na Moravě, která stále používá specifické výrazy východomoravského nářečí (*knedla*, *lozit*, *šikovný* ve smyslu *pěkný*). Některá slova či jevy se staly součástí interdialektů, kterým je věnována další část bakalářské práce.²⁵

Obrázek 2 Nářeční skupiny, zdroj: AV ČR © 2023

²⁴ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 36

²⁵ KONEČNÁ, Hana a Marta ŠIMEČKOVÁ. Znáte naše nářečí? AV ČR [online]. [cit. 2023-04-23].

Dostupné z: https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/pro-verejnost/Krizovka_Znate_nase_nareci1.pdf

Dle Šmilauera (1972) lze teritoriální dialekt kategorizovat do čtyř skupin, které jsou znázorněny na obrázku. Tyto skupiny jsou vymezeny na základě historického vývoje hlásek *y* a *ú*:

Česká nářečí (zhruba vymezena na území Čech a jihozápadní části Moravy) jsou charakteristická změnou *y*, které se změnilo na *ej*, *ú*, *ou*, příklad *mlejn*

Středomoravská nářečí neboli hanácká (vymezena na území střední Moravy) jsou charakteristická změnou *ej*, které se změnilo na *é*, *ou*, *ó*, příklad *mlén*

Východomoravská nářečí neboli moravskoslovenská (vymezena na území jihovýchodní Moravy) jsou charakteristická tím, že původní hlásky *y* a *ú* se zachovaly, příklad *mlýn*

Slezská nářečí neboli lašská (vymezena na území severovýchodní Moravy a Slezska) jsou charakteristická ztrátou vokalické délky, příklad *mlyn*

Do mapy, ve které je znázorněné rozdělení dialektů lze zaznačit další oblast, která se nachází na polsko-českém pomezí v okolí Bohumína a Jablunkova. Tato oblast vykazuje specifické postavení v rámci českých dialektů, neboť zde dochází k prolínání českého a polského jazyka.

3.2.2 Interdialekt

Interdialekt je nadnářeční útvar, který vzniká jako poslední vývojové stádium dialektů. Jeho pozice se nachází mezi spisovnou češtinou a dialektem, avšak jedná se o nespisovnou češtinu. Interdialekt lze charakterizovat nezpevněnou formu národního jazyka, která reprezentuje pokročilejší vývojovou fázi tradičních teritoriálních dialektů. Tyto dialekty jsou postupně zbavovány výrazných a charakteristických rysů, a naopak obsahují nové inovace v souladu se současnými vývojovými trendy jazyka. Interdialekty vznikají na základě socioekonomických okolností a jazykových změn. V důsledku tohoto vývoje dochází k relativně rychlému úpadku místních specifík dialektů a dochází k vytváření interdialektů.²⁶

²⁶ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 42

3.2.3 Obecná čeština

Obecná čeština je některými jazykovědci řazena jako nejvýznamnější součást interdialektu, která vznikla z české nářeční skupiny, přesněji ze středočeské nářeční skupiny. Obecná čeština je velmi rozšířenou formou nespisovného národního jazyka.

Avšak jiný přístup k pojmu obecná čeština vykazují autoři Čechová a spol., kteří ve své publikaci vymezují obecnou češtinu jako třetí typ nespisovných útvarů jazyka. Její funkci vnímají jako funkci tzv. třetího standardu a je možnost na ni nahlížet dvojitou optikou. První pojetí řadí obecnou češtinu k interdialektům. Druhé pojetí nastiňuje rozdíl mezi obecnou češtinou a interdialektem, neboť obecná čeština dnes reprezentuje nejen mluvenou řeč každodenního života, dokonce se vyskytuje v beletrii, což znamená, že se obecná čeština stala „*celonárodním nespisovným útvarem*“, a proto lze na ni nahlížet jako na třetí útvary nespisovného jazyka. Ačkoliv je obecná čeština rozšířeným útvarem, jedná se o nespisovnou a neoficiální podobu jazyka.²⁷

3.3 POLOÚTVARY NÁRODNÍHO JAZYKA

Do poloútvary národního jazyka lze zařadit profesní mluvu, slang a argot. Obecně se jedná o zvláštní sociálně podmíněné mluvy.

3.3.1 Profesní mluva

Profesní mluva je řazena do nespisovného jazyka a vyjadřuje mluvu příslušníků určitého zaměstnání a je znakem určitého pracovního prostředí. Skupina zaměstnanců při své práci využívá termíny, které jsou nespisovného charakteru, ale v rámci jejich prostředí se jedná o jednoznačné výrazy, které podporují rychlost mluvené podoby jazyka. Společně s argotem a slangem je profesní mluva charakteristická sociálním vlivem. Typickým prvkem je užívání odborných frází a termínů, avšak ty nejsou vždy užity ve spisovné formě. Profesní mluva je často zjednodušená, ale nedochází ke změně obsahu. Příkladem profesní mluvy z lékařského prostředí jsou slova: *pacoš* (pacient), *jipka* (Jednotka intenzivní péče), *slepák* (slepé střevo).²⁸

²⁷ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 42

²⁸ CHLOUPEK, Jan a kol. *Stylistika češtiny*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. s. 294

Nabízí se otázka, proč se nejedná o součást spisovného jazyka, když profesní mluva je charakteristická časovou úsporností, odbornými termíny a jednoznačností. Odpověď lze nalézt právě ve výrazu jednoznačnost. Ona jednoznačnost je typická pouze v jistém pracovním prostředí, ale mimo konkrétní pracovní prostředí se jedná o nejednoznačnost.

Tzv. profesionalismy vykazují jistou podobu i s výrazy slangovými, ale základním rozdílem je, že některé z nich proniknou do českého spisovného jazyka. Mimo jiné profesionalismy jsou zaznamenány i ve slovnících profesní mluvy, lze si představit například hornické slovníky.²⁹

3.3.2 Slang

Slang je mluva určitých zájmových skupin a liší se podle skupin, které ho užívají. Rozdíl mezi profesní mluvou a slangem nemusí býti na první pohled zřejmý, neboť hranice jsou velmi křehké. V minulosti byla profesní mluva součástí slangu. Příkladem užití slangu ve škole může být: *anglina* (anglický jazyk), *čeják* (český jazyk), *potítka* (příprava u maturitní zkoušky), *baňa* (známka nedostatečně).³⁰

Užití metafor je typické pro slang, ačkoliv nemusejí být vždy na první pohled zřetelné, neboť slangová slova často vznikají univerbizací, typickým rysem mluveného jazyka. Atypickým slangem je myslivecká mluva, díky své stabilitě a rozšířenosti. Některé skupiny užívající slang se vyznačují tím, že ostatní skupiny jejich mluvě nerozumí.

V odborné literatuře se lze setkat s pojmem obecný slang či interslang, který pracuje se skutečností, že slang se nevyskytuje už jen v rámci zájmové skupiny a jeho dosahy jsou rozšířenější. Druhým argumentem k použití výrazu interslang je skutečnost, že uživatelé českého jazyka nevyužívají pouze slang jedné zájmové skupiny, ale dochází k mísení slangových výrazů různých zájmových skupin. Zajímavostí je, že dochází dokonce k mísení spisovných prostředků, prostředků řadicích se do profesní mluvy a slangových prostředků. Tento výskyt je známý například v mluvě vojáků.³¹

²⁹ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 45–46

³⁰ ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk*. 2. přepracované vydání. Praha: ISV nakladatelství, 2000. str. 26

³¹ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 47

3.3.3 Argot

Argot je typický pro mluvu lidí, kteří se pohybují na okraji společnosti. Tato skupina lidí se snažila utajit svou mluvu před ostatními lidmi, používala slova jako: *basa* (vězení), *oddělat* (zabít), *puma* (vyšetřovací soudce), *udělat* (vykrást), *krochna* (pistole). Přirozeným vývojem začal být argot používán i ostatními obyvateli, například slovo *benga* (policisté) je dnes užíváno nejen nejnižší vrstvou společnosti. Avšak argot je dnes nejvíce užíván ve vězeňském prostředí, u lidí drogově závislých, v prostředí hazardu, u žen provozujících eskortní služby a podobně.³²

Každopádně argotem se rozumí mluva lidí, kteří jsou izolovaní od společnosti, jak bylo zmíněno, dříve se jednalo pouze o skupinu lidí z podsvětí. Argot například prostitutek či zlodějů vznikl na základě jazyka jidiš založeného na základech němčiny a romštiny. Literatura zachycuje argot pražské galérky (pistole – *krochna*, policista – *hemon*) a brněnské plotny (flám – *čechr*, boty – *pekle*).³³

³² MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika češtiny*. Brno: Masarykova univerzita, 2009.

³³ ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). s. 48

4 MLUVENOST A PSANOST

Způsob komunikace lze segmentovat na základní dvě kategorie, a to mluvenou a psanou formu. Rozdíl mezi mluvenou a psanou podobou jazyka se nevyskytuje pouze v rozdílu smyslu, kterým je jazyk vnímán (zrak či sluch) nebo v komunikačním prostředku, kterým je jazyk přenášen, rozdílem jsou prostředky, které se v jednotlivých typech komunikace využívají.

Komunikace na sociálních sítích se stala předmětem výzkumu lingvistů, kteří bádají, zda je možné ji primárně zachytit popisem mluveného a psaného jazyka. Jedná se především o psanou komunikaci, která díky svému online neformálnímu prostředí má charakter mluvené komunikace. Uživatelé se často vyjadřují pomocí neologismů, zkratk, emotikonů nebo používají obecnou češtinou a může docházet k absenci diakritiky.³⁴

Mluvení a psaní jako dvě rozdílné kulturní a sociální aktivity jsou vytyčeny několika historickými událostmi: orální kultura, vynález písma, vynález knihtisku, audiovizuální média a počítačová gramotnost. Nahlížení na mluvenost a psanost jako na dva autonomní jazyky (dva existenční módy jednoho jazyka) je užší lingvistické pojetí, fonocentrická tradice vyzdvihuje primární mluvenou řeč nad sekundární psanou, jejímž zakladatel je Ferdinand de Saussure.³⁵

Josef Vachek definuje mluvený jazyk jako „*soustavu vyjadřovacích prostředků, jež členům daného jazykového společenství umožňují reagovati na danou situaci způsobem co možná rychlý a pohotovým.*“ Rychlý a pohotový způsob reagování může vytvářet tlak na účastníky a vznikají chyby, které nemohou být zpětně opraveny. Naopak jazyk psaný je Josefem Vachkem definován jako „*soustava vyjadřovacích prostředků, jež slouží k reakci co možná trvalé a uchovatelné.*“ Jazyk mluvený a psaný obsahuje charakteristické rysy, ale základem je forma, kterou jazyk používá (mluvidla u mluveného jazyka a v psaném jazyce se jedná o využití psacích potřeb, psacího stroje či počítače). Dalším rozdílem je realizovaná jednotka. Nejmenší jednotkou mluveného jazyka je foném a u psaného jazyka grafém, který se

³⁴ ČMEJRKOVÁ, Světlá. Čeština v sítích: Psanost či mluvenost? (O stylu e-mailového dialogu), I. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7410>, cit. 12. 12. 2015.

³⁵ ČMEJRKOVÁ, Světlá; HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s. 19-27.

realizuje graficky (opticky).³⁶ Dle tohoto kritéria řadíme elektronickou komunikaci ke psané, neboť se realizuje pomocí písma, avšak podle dalších kritérií se nachází na pomezí psanosti a mluvenosti. Čmejrková a Hoffmanová ve své publikaci tvrdí, že internetová komunikace je vnímána spíše jako řeč reprodukováná a recipovaná než jako hotový text.³⁷ Faktem je, že typickým rysem mluvenosti jsou syntaktické nedostatky, nespisovné prostředky, vulgarismy, spontánnost, nepřipravenost a tyto prvky se objevují v elektronické komunikaci.³⁸

Mluvený projev

Mluvený projev se vyznačuje tím, že je spojen s konkrétní situací (obsahuje čas, účastníky, konkrétní situaci, komunikační kód a další prvky) a bez těchto částí bychom mluvenému projevu nemohli rozumět. Mimo jazykové prostředky se zde uplatňují vlastnosti hlasu, gesta, mimika, řeč těla.³⁹ Tento projev je charakteristický nepřipraveností, spontánností, neformálností. Na rozdíl od psaného projevu jsou zde viditelné odmlky, které jsou způsobeny tím, že si účastníci potřebují utřídit myšlenky, příkladem je fatická funkce jazyka, která má za cíl udržet konverzaci a projevuje se výplňkovými slovy: *ehm, vlastně, prostě, jakože*. Pokud mluvčí nemá rozvinutou slovní zásobu nebo se potýká s nervozitou, můžeme si toho všimnout při nadměrném používání ukazovacích zájmen.

Psaný projev

Mluvený projev byl charakterizován spontánností, nepřipraveností, možnou nervozitou a podobně, avšak ve psaném projevu se tyto prvky vytrácejí. Díky absenci těchto prvků se očekává menší chybovost a mělo by zde převládat velké zastoupení spisovného jazyka. Výhodou psaného projevu je časová výhoda při jeho vytváření, nedochází k fatické funkci jazyka, neboť výhodou je utříbenost myšlenek. Základní rozdíl lze vidět v psané podobě,

³⁶ VACHEK, Josef.: *Psaný jazyk a pravopis*. In: Čtení o jazyce a poezii, Praha: Družstevní práce. 1942, s. 231–308.

³⁷ ČMEJRKOVÁ, Světlá; HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s. 25

³⁸ JANDOVÁ, Eva.: *Konverzace na WWW chatu*. Ostrava: Filozofická fakulta OU 200, s. 38

³⁹ ČMEJRKOVÁ, Světlá; HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s. 25

především velká a malá písmena a interpunkce, které se projevují v přímé řeči a mohou být často nahrazeny gestikulací.⁴⁰

Risy psaného a mluveného textu

Jana Hoffmanová a Světlá Čmejrková vydaly v roce 2011 publikaci věnující se problematice mluvenosti a psanosti a Jana Hoffmanová shrnula rysy psaného a mluveného textu v následující tabulce.⁴¹

Tabulka 2 Risy psaného a mluveného textu dle Hoffmanové (vlastní zpracování)

Psaný text	Mluvený text
přípravenost, plánovitost, formálnost	nepřípravenost, spontánnost, neformálnost
dominantní orientace na obsah	orientace na pragmatické složky komunikace
složitější tematika	jednodušší tematika
dekontextualizace	kontextualizace
retrospektivní zaměření	prospektivní zaměření
statičnost	dynamičnost
<i>integration</i>	<i>involvement</i>
abstraktnost, racionálnost, analytičnost	konkrétnost, subjektivnost, emotivnost
organizovanost, uspořádanost	neorganizovanost, neuspořádanost
komplexnost	fragmentárnost
explicitnost	implicitnost
určitost	neurčitost
komplexnější syntaktické struktury	koordinace, juxtapozice, eliptičnost
kondenzace, nominalizace, pasivum	opakování, korektury, vycpávkové výrazy
interpunkce	parajazyčné a mimojazyčné prostředky
spisovnost	nepisovnost
monolog	dialog

⁴⁰ HOFFMANNOVÁ, Jana. *Stylistika: současná situace stylistiky*. Praha: TRIZONIA, 1997. str. 77

⁴¹ ČMEJRKOVÁ, Světlá; HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s. 35

Jazyková ekonomie

Dalším rysem komunikace na sociálních sítích je jazyková ekonomie, která je chápána jako snaha o jazykovou úspornost. Rozlišují se následující tři typy:

- ekonomie ve vztahu k jazykovému systému
- ekonomie ve vztahu k informaci
- ekonomie ve vztahu k regionálnímu a sociálnímu fungování spisovného jazyka

Uživatelé v rámci komunikace přicházejí s množstvím prvků jazykové ekonomie, které používají i v mluvené konverzaci. Jazyková ekonomie se projevuje například v příspěvcích na platformě Twitter, mohou obsahovat maximálně 280 znaků (dříve pouze 140 znaků), uživatelé používají zkratky (často převzaté z angličtiny, např. *BF* – boyfriend), vypouští slova, aplikují kratší anglické ekvivalenty slov (např. *hi* – ahoj) nebo se vyjadřují pomocí emotikonů.⁴²

Zdvořilost/nezdvořilost v komunikaci politiků

V komunikaci politických představitelů se vyskytují prvky zdvořilosti/nezdvořilosti, např. v debatách či diskuzích, kterých se účastní více hostů. Politici si často skáčou navzájem do řeči, hanobí jeden druhého nebo obviňují moderátora, že se nedostanou ke slovu. Na druhé straně reagují politici na takovou situaci chladně a formálně, s tzv. negativní zdvořilostí. Obvyklé je i ironické vyjadřování, tzv. posměšná zdvořilost. V dialogu mezi politickým představitelem a novinářem často dochází k nezdvornému komunikování, dochází k napadání novináře, k používání nevhodných slov a podobně. Nezdvornost v komunikaci politiků se jistě netýká jen českých představitelů, avšak můžeme konstatovat, že se někteří politici odchylují od zdvořilostních norem (útok na ostatní účastníky politických debat, ironické poznámky a zesměšnění, provokace, vulgarismy, výhrůžky atd.)⁴³

⁴² SVOBODOVÁ, Diana. *Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci*. Dostupné z: <http://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>, cit. 12. 12. 2015.

⁴³ ČMEJRKOVÁ, Světlá; HOFFMANNOVÁ, Jana. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. s. 94–97

5 MATERIÁL A METODA JEHO ZPRACOVÁNÍ

5.1 Charakteristika materiálu

Soubor twitterových komunikátů, který bude analyzován a na jehož základě budou vymezeny příznakové lexémy typické pro komunikaci představitelů české politické scény, obsahuje příspěvky šestnácti politiků působících na sociální síti Twitter,

Materiál sloužící k výzkumu byl sesbírán na platformě Twitter v průběhu září v roce 2021, avšak příspěvky mohou pocházet i z minulých měsíců i let. Pro co nejpřesnější zachycení příznakových lexémů vyskytujících se v twitterové komunikaci byl sesbírán vzorek, který obsahuje jednak příspěvky neboli tweety představitelů české politické scény, ale také stručné představení jednotlivých uživatelů a jejich odpovědi na tweety ostatních politiků.

Pro co nejpřesnější výzkumný materiál byla zachycena twitterová komunikace politiků napříč politickými stranami. Ručně sesbíraný materiál (viz příloha I) je zachován ve své původní podobě a není podroben úpravám.

Vzorek obsahuje twitterovou komunikaci šestnácti představitelů české politické scény a to: I. Bartoše, A. Babiše, J. Ovčáčka, P. Fialy, D. Feriho, M. Davis, M. Pekarové, M. Kalouska, L. Volného, J. Dolejše, M. Hilšera, J. Drahoše, R. Vondráčka, A. Schillerové, V. Lásky a P. Novotného, kteří jsou představitelé několika politických stran či jsou nestranní.

Materiál obsahuje 2 178 slov a 84 tweetů.

5.2 Metodologie zpracování a cíle

Na základě předcházejících kapitol je předpokládáno, že mezi specifika twitterové komunikace českých politických představitelů bude patřit výskyt jevů mluvené komunikace, příznakového lexika, prvky jazykové ekonomie, vulgarismy a typické grafické symboly vyskytující se v prostředí sociálních sítí.

Ručně sesbíraný materiál bude podroben lexikální analýze a primárním cílem bakalářské práce je analýza materiálu a následně vymezení lexémů, které jsou typické pro komunikaci politiků na sociální síti Twitter.

6 ANALÝZA MATERIÁLU

Na základě analyzovaného materiálu, který je charakterizován v předcházející kapitole, byly vymezeny následující lexémy, které jsou typické pro komunikaci na sociální síti Twitter.

Jak již bylo zmíněno v předcházející kapitole, veškeré příspěvky jsou zachovány v původní podobě, obsahují pravopisné chyby, překlepy a podobně. Sesbíraný materiál je analyzován a rozdělen do tří kategorií. První kategorie analyzuje materiál se zaměřením na hláskosloví, tvarosloví a lexikum. Druhá a třetí část se věnuje grafické a ortografické rovině.

6.1 Hláskosloví, tvarosloví a lexikum

První část se věnuje analýze ručně sesbíraného materiálu z hlediska hláskosloví, tvarosloví a lexika. Tato část obsahuje lexémy obecné češtiny a nářečí, expresiva (vulgarismy a deminutiva), cizí slova (anglicismy a anglická slovní spojení či celé věty), mentions, metaforu, metonymii a synekdochu, neologismy a projevy jazykové ekonomie (zkratky a univerbizace).

6.1.1 Obecná čeština a nářečí

V rámci teoretické části byla detailně popsána spisovná a nespisovná část českého jazyka. Ačkoliv se politici snaží své příspěvky formulovat pomocí užití spisovného jazyka, výskyty nespisovné češtiny byly u některých politiků zachyceny. Nejčastějším prvkem nespisovné češtiny bylo užití jevů obecné češtiny, ojediněle se zde vyskytovaly jazykové prvky nářečí.

Obecná čeština v prvním příspěvku Dominika Feriho: „*Lékaři mi zašili řeznou ránu na zádech a jsem asi v pohodě. Snad mě brzo **pustěj**. Tak hezké svátky bez sváru!*“ a v druhém příspěvku „*Včera audit. Dneska Čapí hnízdo. Co přijde **zejtra**? Čert?*“

Obecná čeština v příspěvku Václava Lásky: *Lidi, buďte trochu soudní. Vzkazy, že mi rozbijete hubu až mě potkáte, akceptuji. Nicméně požadavek, abych za Vámi přijel do Znojma, abyste mi mohli rozbít hubu, mi přijde už přes čáru. Tak snad si uděláte čas a do tý jízdenky investujete, ne?*

Nářečí v příspěvku Pavla Novotného: *já **su** krutý konzervativec ofiko :-)*

6.1.2 Expresiva

Vulgarismy

Vulgarismy nejsou v politice ojedinělou záležitostí, avšak posuzování, zda je vhodné jejich užití ve vyjadřování politiků není předmětem bakalářské práce. Slovo vulgarismus dle *Českého etymologického slovníku* pochází z latinského slova *vulgus*, což znamená lid či dav a z tohoto slova vzniklo latinské *vulgaris* tedy všední či nízký.

Vulgarismus neboli sprosté slovo dle *Encyklopedického slovníku češtiny* znamená „*negativní a emotivní postoj mluvčího k člověku či věci, nesoucí expresivní odstín hrubosti či obhrubosti.*“ Užívání vulgarismů je obvykle považováno za nevhodné.⁴⁴

Vulgarismy v příspěvku Pavla Novotného: „*To není nálepka. Ani paušalizace. Gümplová je blbá objektivně. Tako to je, drahý můj. Já jsem chytrý ona je blbá, nemohu za to, jak to zní. Nálepkuji Masareho coby **kokota**, ač vím, že je bystrý. Ale je to to **kokot**.*“ Dělá to dobře. Premiér Pepíků....

Vulgarismus v příspěvku Miroslava Kalouska: „*On se jmenuje Czernin, pane Kokto, ne Černin. V českých zemích je to už osm století významné jméno. Možná vám to přijde malicherné, ale slušní lidé Vám také říkají pane Kokto a ne pane **Kokote**.*“

Deminutiva

Deminutiva jsou výrazy zdvořilé. V analyzovaném materiálu se vyskytují deminutiva například v příspěvku Petra Novotného: *Jestlipak bude zase **virtulníček**.. great job, kluci!!!!*

Příspěvek Václavy Lásky: „*Okamura chce žalovat Jana Hrušínského za to že v mém podcastu Neřízená střela o něm řekl, že je “malinkatý nácek”. Zvu pana Okamuru do svého podcastu také, nechť se může hájit. Co myslíte? Přijde nebo se bude jen dál schovávat za výhrůžky soudy?*“

Ačkoliv jsou deminutiva obvykle chápána jako slova, která disponují pozitivním emotivním nábojem, v prostředí politické komunikace skrze sociální sítě vykazují ironický

⁴⁴ JELÍNEK, Milan a VEPŘEK (2017): VULGARISMUS. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny. [online]. Copyright © Masarykova univerzita, Brno 2012 [cit. 22.09.2017]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/VULGARISMUS>

charakter a tím dochází k emocionálnímu přepólování. V přecházejících příkladech deminutiv si lze všimnout, že jsou použity k vyjádření negativních postojů.

6.1.3 Cizí slova

Vliv anglického jazyka na jazyk český je jedním z nejvýraznějších jevů nejen v internetové komunikaci. V současné době český jazyk přejímá slova především z angličtiny, která je rozšířena takřka po celém světě. Markéta Pravdová, jazykovědkyně a zástupkyně ředitele Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR zmiňuje, že čeština přijímá nová slova z cizích jazyků odpradáva (z latiny, řečtiny, francouzštiny, němčiny atd.). K největšímu průlomů dochází ve 20. století díky globalizaci. Cizí slova český jazyk obohacují a přinášejí chybějící označení, avšak v současnosti anglicismy vytlačují česká slova.⁴⁵

Anglicismy

Anglicismus: „*Jazykový prostředek převzatý z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořený. Za anglicismus se v širokém smyslu považují prvky všech jazykových rovin a na všech stupních adaptace, v užším smyslu lexikální prostředky přejaté z angličtiny*“⁴⁶

Anglicismy lze rozdělit na následující tři kategorie:

- dle doby přijetí (od počátku 20. století až po anglicismy přijaté po roce 1989)
- dle míry adaptace (fonetické, grafické, morfologické a slovtvorné)
- dle existence českého ekvivalentu (anglicismy lze nahradit synonymem či nelze)⁴⁷

Magdalena Davis ve svém příspěvku užívá anglicismus bez českého ekvivalentu „*Když děláte **podcast** ve dvou s panem Dolejším, tak jste taky jen půlka novinářky? :) Ráda vám povím více o smyslu a principech spolupředsednictví, ale i o ženách v politice obecně.*“

Anglicismy v příspěvku Aleny Schillerové: „*V budoucnu chci pracovat na Národním IT a daňovém **cloudu**, který ušetří stovky úředníků. Do roku 2028 chci dostat veřejné rozpočty*

⁴⁵ SOTONA, Jiří. *Čeština už není cool* [online]. 2017 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/veda-skoly-cestina-uz-neni-cool-40045392>

⁴⁶ BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *Anglicismy v českém lexiku* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <http://www.czechency.org/slovník/ANGLICISMY%20V%20ČESKÉM%20LEXIKU>

⁴⁷ NEKULA, Marek. *Anglicismy v češtině*. In: *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. VIERECK, W., VIERECK, K., RAMISCH, H., Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 274–275.

znovu do černých čísel. A musíme škrtnat neopodstatněné daňové výjimky. Nevidím důvod, proč by třeba měly být až do miliomu osvobozeny výhry z hazardu.“

Anglická slovní spojení a celé věty

Vyjadřování v anglickém jazyce lze nazvat jako trend, který se objevuje především ve světě mladé generace a influencerů. Jazykovědkyně Lucie Jílková tvrdí, že dnešní čeština je plná anglických slov. Anglická slova jsou mladé generaci předestírána skrze youtubery a influencersy, kteří mají statisícové dosahy a ovlivňují tedy mluvu mladé generace. Nejenže jsou česká slova nahrazována anglickými, ale dokonce se objevuje jejich chybné používání.

Využívání anglických slovních spojení či celých vět bylo zaznamenáno i v komunikaci českých politiků.

Anglické slovní spojení vyskytující se v příspěvku Andreje Babiše: „*Další fake news a demagogie koalice SPOLU vyvráceny.*“

Pavel Novotný se ve svém příspěvku vyjadřuje větou v anglickém jazyce: „*jako také majitel vady řeči si užívám backstage zónu téhle slípký, která moc dobře ví, proč si pro zásadní výroky, co bude dávat na síť, cílevědomě píše sdělení bez jediného r nebo ř. Dělal bych to stejně. Taky jsem do šesti let přišerně ráčkoval a chápu to. Just sayin...*“

Pokud se uživatel vyjadřuje pomocí přílišného množství anglických či jiných cizích slov, nazývá se tento jev jazykový snobismus.⁴⁸

6.1.4 Mentions

Označení neboli *mentions* je nástroj Twitteru, pomocí kterého lze ve svém příspěvku označit dalšího uživatele. K označení dalšího uživatele se využívá zavináč (@), za který je doplněn název profilu uživatele.⁴⁹ Odkazování na jiné uživatele je součástí komunikace na Twitteru i jiných sociálních sítích.

⁴⁸ LOTKO, Edvard. *O globalizaci z hlediska lingvistického* [online]. [cit. 2023-06-01]. Dostupné z: <https://bohemia.upol.cz/pdfs/boh/2012/01/01.pdf>

⁴⁹About replies and mentions. *Twitter* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/using-twitter/mentions-and-replies>

Politici využívají mentions z několika důvodů, především pomocí tohoto nástroje vyjadřují kritiku či podporu s ostatními představiteli politických stran a komunikují s voliči. Následující věta je součástí vzorku výzkumu, ukazuje použití mentions a jejím autorem je Miroslav Kalousek: „*Zatímco @AndrejBabis předstírá, že bojuje proti dvojí kvalitě potravin, desetitisíce lidí na náměstích protestují proti němu a dvojí kvalitě demokracie. Jeho správa země je stejně fejková, jako jeho buřty.*“

Pomocí nástroje mentions lze označit nejen uživatele, ale také organizace a instituce, které disponují twitterovým profilem. Například v příspěvku Ivana Bartoše je zmíněna organizace nevládní a nezisková organizace Transparency International a také politická strana STAN: „*Moc mě těší, že podle @Transparency_CZ máme se @STANcz nejtransparentnější kampaň. Věříme, že hrát férově a čestně je správné a nakonec se to vyplatí. Otevřenost uplatňujeme nejen v kampani, ale i na radnicích nebo v krajích. A stejně si budeme počínat i ve vládě.*“

Ručně sesbíraný vzorek byl podroben analýze v aplikaci KWords a jejím výstupem bylo zjištění, že politici uvádějí křestní jména dalších politických představitelů jako součást svých twitterových příspěvků. Nejedná se přímo o využití mentions, ale pouze o zmiňování jiných politických představitelů v příspěvcích na Twitteru. Zmiňování politických představitelů v příspěvcích lze rozdělit do čtyř kategorií:

Celé jméno a příjmení

V první kategorii je politický představitel zmíněn pomocí jména i příjmení. V příspěvku Magdaleny Davis je zmíněn Pavel Novotný: „*Pavel Novotný o mě napsal, že jsem kreatura (...)*“.

Oslovení pane/paní

V druhé kategorii je politický představitel zmíněn pomocí užití oslovení pane/paní a příjmení. Lubomír Volný: „*Pane Kubásku, Vy nechybujete? Poctivě odpovězte sám sobě a nechovejte se jako hlupáček. Uleví se i Vám.*“

Pouze příjmení

Ve třetí kategorii je politik zmíněn pouze pomocí příjmení.

Příkladem je příspěvek Lubomíra Volného: „*Překvapení ze sídliště: volíme Flákance a Bobo. S **Babišem** jsme skončili <3 <3 <3 nebo: Vypravili jsme se na pražská sídliště, kde před čtyřmi roky vyhrávalo **Babišovo ANO**. Jak budou na Jižnáku volit letos? **Babiše** mají plné zuby. Překvapivě je oslovuje **VOLNÝ Blok**.*“

Funkce politika

V poslední kategorii je politický představitel zmíněn pomocí jeho funkce. Jedná se o funkci, kterou zastupuje pouze jeden politický představitel, a tudíž je zřejmé o jakou osobu se jedná.

Jiří Ovčáček: „*Děkujeme, **pane premiére!** A těšíme se na brzké zářijové pravidelné setkání v Lánech, dá-li Bůh! Držte se a bojujte ☺*“

Marek Hilšer: „*A je to tady, **prezident**, který během koronakrize nevystrčil z lánského zámečku ani nohu, nyní požaduje výměnu ministrů, aby mohl dosadit své lokaje, kteří budou hrát na ruskou a čínskou notu. Zemana nikdy nezajímala tato země, ale jen to, jak uspokojovat svoje chorobné choutky.*“

Tento typický lexém může vykazovat jistou podobnost s předcházejícím mentions, ale rozdílem je, že pomocí mentions se příspěvek zobrazí na profilu uživatele, který příspěvek napsal, ale také na profilu označeného uživatele.

6.1.5 Metafora, metonymie a synekdocha

„*Metafora je užití slova v přeneseném, posunutém významu*“.⁵⁰ Dle Bečky lze metafory rozdělit na lexikální, textové, lidové/slangové, básnické, umělecké prózy a publicistické.⁵¹

Metafory se řadí do tropů a rozlišujeme následující typy tropů:

- **metafora**: přenášení významu na základě podobnosti (*černý jako tma*)
- **metonymie**: přenášení významu na základě souvislosti (*celé divadlo plakalo – diváci v něm*)
- **synekdocha**: přenášení významu na základě části a celku (*hlava na hlavě – velké množství lidí*)⁵²

⁵⁰ CVRČEK, Václav. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak se mluví. 2. v. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 71

⁵¹ BEČKA, Josef Václav. *Česká stylistika*. Academia. 1992, s. 20–21

⁵² CVRČEK, Václav. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak se mluví. 2. v. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015, s. 71

Markéta Pekarová Adamcová: „*Děkuju @InsiderCz za prostor. Výsledkem je velmi otevřený rozhovor, kde mj. mluvím o tom, že jsem se nenarodila se zlatou lžičkou v puse a dobře vím, že úspěch nepadne do klína bez tvrdé práce. Málokdo zná můj příběh, tady byla příležitost vás s ním seznámit.*“

Alena Schillerová: „*A zase tady máme téma inflace! Přestože je péče o cenovou stabilitu a potažmo inflaci primárně v rukou České národní banky, tahá teď opozice před volbami čísla jako králíky z klobouku. Zaměřuje se přitom na věci, které jim nejvíce hrají do karet. Nicméně pro stromy nevidí les.*“

6.1.6 Neologismy

Lotko pracuje s definicí, že neologismus je „*nevžitý, neustálený tvar, nové slovo*“. Avšak aby byly neologismy perspektivní, je nutné, aby byly podmíněny následujícími aspekty: nejedná se o slova jednorázového použití, odpovídají jazykovému systému a dle předpokladů budou využívány kolektivně. Druhou skupinou jsou neologismy opačného charakteru, které se hojně vyskytují v komunikaci českých politiků.

Příkladem takových neologismů je množství slov v zachycených příspěvcích v komunikaci Lubomíra Volného: „*Fašistické státy USA (čti pirátsko ODSácko STANařsky, ČSSDácky, ANAřské, tedy libdemácké) propouštějí policisty, nikoliv pro “brutalitu” a nebo jiné zločiny, ale proto, že se nenechali dobrovolně otrávit mRNA GT.*“ nebo v příspěvku Marka Hilšera: „*To je taková Trumpovština, že...*“

6.1.7 Jazyková ekonomie

Prvky jazykové ekonomie užívané v internetové komunikaci jsou odrazem uspěchaného životního stylu, který se projevuje v psané podobě jazyka na sociálních sítích.⁵³ Obecně lze jazykovou ekonomii chápat jako snahu o minimalizaci jazykových prostředků. Jazyková ekonomie je na Twitteru hojně využívána i z důvodu, že příspěvek může obsahovat maximálně 280 znaků (do roku 2016 pouze 140 znaků).

⁵³ SVOBODOVÁ, Diana. *Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>

Zkratky

Platforma Twitter dovoluje uživatelům vytvořit příspěvek pouze s omezeným počtem znaků (280), což má za následek vysoký výskyt tvoření slov pomocí abreviace. Tento projev jazykové ekonomie se nevyskytuje jen kvůli omezenému počtu znaků, ale v prostředí sociálních sítí zkratky pomáhají k urychlení komunikace a jazykové ekonomii.

Obecně zkratky vytvořené na základě jazykové ekonomie lze rozdělit na grafické, hláskované, plynule čtené a akronyma.

- **grafické zkratky:** objevují se především v psané podobě, zapisují se s malým počátečním písmenem a čteme je stejným způsobem jako celé slovo skrývající se pod danou zkratkou (str. – strana, apod. – a podobně)
- **hláskované zkratky:** objevují se především při zkracování názvů států (United States of America – USA, Slovenská republika – SR), institucí (Dům dětí a mládeže – DDM) nebo například názvů politických stran (Občanská demokratická strana – ODS, Svoboda a přímá demokracie – SPD), většinou jsou sestaveny z počátečních písmen a dle názvu se vyslovují pomocí hláskování (es-pé-dé – SPD)
- **plynule čtené zkratky:** přechod mezi zkratkami hláskovanými, neskloňnými a zkratkovými slovy (DAMU – Divadelní fakulta Akademie múzických umění – hlásím se na DAMU)
- **akronymy** neboli **zkratková slova:** vznikla ze zkratk hláskových, vymezují se základním rozdílem plynulého čtení a lze je skloňovat (Československá cestovní a dopravní kancelář – ČEDOK – koupil jsem zájezd u ČEDOKU)⁵⁴

Nejtypičtěji zkratkami českých politiků působících na platformě Twitter jsou zkratky představující politické strany (ODS, ČSSD, TOP 09, ANO). Příklad užití zkratk z analyzovaného materiálu v popisku politických představitelů: Andrej Babiš: „*Občan ČR*“, Petr Fiala: „*předseda ODS, Zadavatelem a zpracovatelem veškerého obsahu je koalice ODS, KDU-ČSL a TOP 09*“.

⁵⁴ CVRČEK, Václav. *Mluvnice současné češtiny*. 1, Jak se píše a jak se mluví. 2. v. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2015. s. 120–121

Tyto zkratky zmiňují politici nejen v souvislosti s představením se či informování o politické straně ve které působí, ale právě často k vyjádření nesouhlasu s opoziční stranou či naopak oznámení spolupráce s jinou stranou.

Například Petr Fiala: „*Klause ml. jsem přivedl k ODS já, i přes výhrady některých mých kolegů. To, že poté nebyl loajální ke mně, bych bez problému přešel. Že však není loajální k ODS, k jejímu programu, hodnotám a principům však nadále přecházet nelze. I proto mu dnes VR ODS zrušila členství v ODS.*“

Univerbizace

Univerbizace je proces, kdy se z dvouslovného pojmenování stane pojmenování jednoslovné (řidičský průkaz – řidičák).⁵⁵ Termín univerbizace byl do české lingvistiky zaveden Alexandrem Vasilijevičem Isačenkem.⁵⁶ Univerbizace stejně jako abreviace je výsledkem jazykové ekonomie a slouží k úspoře znaků.⁵⁷

Užití univerbizace v příspěvku Dominika Feriho „*Požádal jsem s ohledem na diplomky a státnice ministra Blatného o otevření knihoven v režimu výdejních oken.*“

6.2 Grafická rovina

6.2.1 Hashtagy

Hashtag je typický pro twitterovou komunikaci a poprvé byl použit právě na platformě Twitter v roce 2007. Hashtag, který se značí mřížkou (#) je dnes nedílnou součástí nejen online komunikace na Twitteru. Hashtag je klíčové slovo či klíčová fráze, která jednoduše definuje podstatu příspěvku. Pomocí označení (#) se stává odkazem, který je spojen s příspěvkem se stejným hashtagem. Použitím hashtagu získá příspěvek kontext a uživatelé mohou takové příspěvky filtrovat a získávat rychlý přístup k tématům, o které mají zájem.⁵⁸

⁵⁵ KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, s. 505

⁵⁶ HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. 12. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 93

⁵⁷ HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. 12. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 94

⁵⁸ DORNEY, Hayley. *How to create and use hashtags*. Twitter [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://business.twitter.com/en/blog/how-to-create-and-use-hashtags.html>

Zajímavostí je, že Chris Messina, vývojář a autor hashtagu, byl při představení svého nápadu na používání hashtagů nejprve odmítnut, ale při propuknutí požáru v San Diegu se okamžitě začal šířit hashtag #SanDiegoFire.⁵⁹

Pomocí TagsFinder, nástroje sloužícího k vyhledávání hashtagů, bylo zjištěno, že nejvyužívanějšími hashtagy v oblasti české politiky jsou #demokracie #vlada a hashtagy jednotlivých politických stran #ODS #ANO #ČSSD. Dle analyzovaného vzorku je zřejmé, že čeští politici využívají hashtagy především jako součást kampaně nebo tématu, o kterém se zmiňují ve svých příspěvcích. Pokud politici využívají hashtagy, které jsou populární, důsledkem jejich užití je zvýšení dosahu jejich příspěvků, což v dnešní internetové době může znamenat i rozšíření povědomí o politických aktivitách a záměru u potenciálních voličů využívajících platformu Twitter.

Andrej Babiš v roce 2017 vytvořil hashtag #ANO2017, který používal po celou dobu své kampaně. Pomocí hashtagů političtí představitelé vyjadřují svou podporu nebo naopak nesouhlas s politickou kampaní. Při volbě prezidenta v roce 2023 byly zaznamenány hashtagy #NechciBabiše nebo #PavelNaHrad, tyto hashtagy následně nejsou využívány pouze politiky, ale i širokou veřejností.

Ivan Bartoš v popisku svého twitterového účtu uvádí politickou funkci a příslušnost a pomocí hashtagu zmiňuje slogan *Vraťme zemi budoucnost*. Tento hashtag je používán ostatními členy politické strany s názvem Piráti, ale také veřejností sympatizující s kampaní. Ivan Bartoš: „*předseda České pirátské strany #vratmezemibudoucnost*“.

Hashtag #sbohemsoudruzi sloužil k propagaci spolku Dekomunizace, jejíž cílem bylo v roce 2021, aby politická strana KSČ nesplnila minimální počet hlasů a nedostala se do Parlamentu ČR. Hashtag byl užíván politickými představiteli, kteří souhlasili s touto myšlenkou, ale také se pomocí hashtagu vyjadřovali odpůrci tohoto hnutí.

⁵⁹ STAŇKOVÁ, Zdeňka. *Hashtagy na Facebooku – víte co s nimi?* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://vceliste.cz/socialni-marketing/hashtagy-na-facebooku-vite-co-s-nimi/>

Například Jiří Dolejš, představitel KSČ se k myšlence vyjadřuje: „*K vyzve #sbohemsoudruzi. Dejme sbohem reliktum stalinismu, ale důsledná levice a perspektiva demokratického socialismu do politiky patří.*“

6.2.2 Emotikony

Slovo emotikon vzniklo spojením dvou anglických slov emotion (emoce) a icon (ikona). Obecně lze charakterizovat emotikony jako grafické znaky, které vyjadřují emoce, mimiku tváře a jsou součástí psaného textu. Obvykle jsou vytvořeny pomocí interpunkčních znamének (dvojtečka – oči, pomlčka – nos, závorka – ústa), ale dnes to již není podmínkou. Pomocí emotikonů lze nahradit i celá slova, dokonce i celé věty.

Na platformě Twitter se vyskytuje široké spektrum různých emotikonů, které jsou pravidelně aktualizovány a vytvářeny další. Na obrázku č. 3 jsou znázorněny některé emotikony, které Twitter vystavil v roce 2016.

Obrázek 3 Emotikony, zdroj: Twitter, © 2016

Emotikony jsou v dnešním on-line světě nedílnou součástí komunikace na sociálních sítích a vyskytují se i v komunikaci českých politiků na platformě Twitter. Emotikony nemusejí vyjadřovat pouze jednu určitou emoci, záleží na kontextu, ve kterém je emotikon použit. Pokud politik nesouhlasí s názorem opoziční strany a pošle smějící se obličej, nejspíše se nejedná o radost, ale právě o ironický smích. Na základě výzkumu bylo zjištěno, že nejčastějšími používanými emotikony v komunikaci politiků je vlajka České republiky,

palec nahoru či dolů, smějící se či plačící obličej, srdce nebo tleskání. Důvodem užívání emotikonů českých politiků působících na platformě Twitter může být zvýraznění komunikace, zkrácení zpráv, vyjádření emocí či pocitů nebo oslovení mladých voličů, kteří jsou častými uživateli smajlíků a pomocí tohoto nástroje lze upoutat jejich pozornost.

Radek Vondráček ve svém popisku uvádí, že je optimista a tento fakt je doplněn emotikonem: „*Předseda Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky. Navzdory životním zkušenostem optimista :)*“

Alena Schillerová zveřejnila příspěvek vyjadřující se k oslavám Dne seniorů a doplnila jej emotikem slunce, značící slunečný den: *Na Lesné v Brně se dnes slaví Den seniorů. Jarmark, oheň, špekáčky, hasiči z Husovic a Soběšic, ale taky Senior a Family Point. Babi léto jak má být (slunce) Tak dorazte, je tu dobře.*

6.2.3 Užívání velkých písmen

Užívání velkých písmen pomocí tlačítka Caps Lock je dalším typickým jevem internetové komunikace. Slovo či slovní spojení je napsáno velkým písmenem a cílem je zdůraznění obsahu.

Užívání velkých písmen v příspěvku Petra Fialy: **“BABIŠOVA DRAHOTA”** je smutným výsledkem vlády ANO, ČSSD a KSČM. Populistické rozhazování peněz v kombinaci s neschopností vedlo k vysoké inflaci a zdražování. Zvyšují se ceny potravin, či energií. To ohrožuje sociálně slabé, ale i střední třídu. **ZASTAVÍME JE! TEĎ JDE O VŠECHNO!** V tomto tweetu se užívání velkých písmen vyskytuje několikrát, cílem je zdůraznění obsahu příspěvku a výzvy.

Užívání velkých písmen v příspěvku Andreje Babiše: *Čau lidi, děkuju strašně moc všem ženám a taky své ženě Monice. Dík, že se staráte o naše rodiny a naše děti. Všichni víme, že budoucností Evropy není migrace, ale víc našich dětí. Dnes i megalež Seznamu a NEOČKOVANÝ stínový ministr zdravotnictví Pirátů.*

6.2.4 Zmnožení

V komunikaci na internetu se objevuje zmnožení jednak interpunkčních znamének, ale také ostatních znaků.

Petr Novotný: *„Jestlipak bude zase vrtulniček.. great job, kluci!!!!!!“*

Lubomír Volný: „*Překvapení ze sídliště: volíme Flákance a Bobo. S Babišem jsme skončili <3 <3 <3*“

6.3 Ortografická rovina

6.3.1 Absence diakritiky

Velmi častým jevem vyskytujícím se v internetové komunikaci je absence diakritiky. Diakritika (diakritický neboli rozlišovací) slouží k rozlišení platnosti téhož písmene. Při nepoužívání diakritických znamének může docházet k nepochopení textu (plášť – plast).

V minulosti bylo psaní SMS s diakritickými znaménky na starších mobilních telefonech časově i technicky obtížné, a to může být prvním důvodem, proč dnešní uživatelé internetové komunikaci píšou bez diakritiky. Druhým důvodem můžeme být pohodlnost, a tudíž absence diakritických znamének může znamenat rychlejší komunikaci.⁶⁰

V příspěvcích Jiřího Dolejše se mísí užívání a absence diakritických znamének:

„*Ve štýrském Grazu vyhrali komunálky komuniste (29%) K vyzve #sbohemsoudruzi. nebo v příspěvku: Dejme sbohem reliktum stalinismu, ale důsledná levice a perspektiva demokratického socialismu do politiky patří.*“

Václav Láska ve svém příspěvku nepoužívá žádné diakritické znaménko: „*Ne, ale ten tweet odpovida me nekolikaleté osobní zkušenosti s MS*“

6.3.2 Absence interpunkce a velkých písmen na začátku věty

Dalším typickým jevem je absence interpunkčních znamének nejen v komunikaci na Twitteru, ale obecně na sociálních sítích a celkově v internetové komunikaci. Interpunkční znaménka jsou grafické znaky, které vyjadřují strukturu a organizaci textu. Příkladem interpunkčních znamének je tečka (.), vykřičník (!), otazník (?) apod.

Pavel Novotný ve svém příspěvku začíná větu malým písmenem: „*jako také majitel vady řeči si užívám backstage zónu téhle slípky, která moc dobře ví, proč si pro zásadní výroky, co bude dávat na sítě, cílevědomě píše sdělení bez jediného r nebo ř. Dělal bych to stejně. Taky jsem do šesti let přišerně ráčkoval a chápu to. Just sayin...*“

⁶⁰ BEHŮN, Dalibor. *Hříchy pro šileného korektora – proč se trápit s diakritikou* [online]. 2006 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.interval.cz/clanky/hrichy-pro-sileneho-korektora-proc-se-trapit-s-diakritikou/#k-cemu-slouzi-diakritika>

Příklad absence interpunkce v příspěvku Jiřího Dolejše: „*Ve štýrském Grazu vyhrali komunálky komuniste (29%)*“

6.3.3 Chybné užití mě/mně

Magdalena Davis ve svém příspěvku chybně užívá mně/mě: „*Pavel Novotný o **mě** napsal, že jsem kreatura. Hm, Pavle, od člověka, který má na internetu fotky jako tahle, to budu brát jako kompliment. A ocenila bych, kdybyste si přestal brát mě a mé kolegy ze Zelených do svých nevymáchaných - a ze stalkingu obviněných – úst*“

ZÁVĚR

Dnešní internetová doba a sociální sítě mají obrovský vliv na politický marketing, který k propagaci politického představitele, strany či politické kampaně využívá platformu Twitter. Bakalářská práce se věnovala tématu lexikální analýza twitterové komunikace představitelů české politické scény a jejím primárním cílem bylo analyzovat ručně sesbíraný materiál, který bude zachycovat typické lexémy pro tuto twitterovou komunikaci.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je vypracována na základě literární rešerše a obsahuje čtyři dílčí kapitoly.

První kapitola teoretické části popisuje současný internetový svět, jehož nedílnou součástí se staly sociální sítě, které jsou každodenně využívány milionem uživatelů. Tato část se soustředí na detailnější popis platformy Twitter, která vznikla v roce 2006. Součástí kapitoly je popis jedinečného a specifického názvosloví, které se zde vyskytuje (Twitter, tweetování, tweety) a nástrojů, pomocí kterých uživatelé komunikují. Uživatelé Twitteru jsou rozděleny do šesti skupin na základě Pew Research Center, amerického výzkumného centra. V neposlední řadě se první část věnuje nejen českým představitelům politické scény na Twitteru.

Druhá kapitola je zaměřena na jazyk a komunikaci na sociálních sítích. Mezi charakteristické rysy internetové komunikaci patří rychlé reagování, osvojení společně sdíleného jazyka, omezená slovní zásoba a nedostatečně kultivovaná slovní zásoba. Součástí kapitoly jsou výhody a nevýhody internetové komunikace na sociálních sítích.

Třetí kapitola teoretické části popisuje spisovnou a nespisovnou češtinu. Spisovná část se od nespisovné liší kodifikací. Hovorová čeština je realizací mluvené podoby spisovného jazyka. Nespisovná část českého jazyka obsahuje dialekty a obecnou češtinu. Poslední část národního jazyka, tzv. poloútvary se rozděluje na profesní mluvu, slang a argot.

Poslední část je věnována mluvenosti a psanosti, neboť komunikaci na platformě Twitter a celkově na sociálních je především psané podoby, ale díky neformální prostředí má charakter mluvené jazyka. Dílčí kapitoly popisují mluvený a psaný projev, rysy mluveného a psaného projevu a zdvořilost/nezdvořilosti v komunikaci politiků.

Praktická část je rozdělena na dvě části, přičemž první část popisuje sběr materiálu, který byl sesbíráán v září v roce 2021 a obsahuje 84 twitterových komunikátů šestnácti českých

politických představitelů. Materiál se skládá z 2 178 slov. V bakalářské práci je s materiálem pracováno v jeho původní podobě.

Při popisu charakteristik twitterové komunikace byly zachyceny a popsány jevy z hláskosloví, tvarosloví a lexika a jevy z grafické a ortografické roviny.

Jak již bylo zmíněno, primárním cílem bakalářské práce je analýza ručně sesbíraného materiálu a vymezení lexémů, které jsou typické pro komunikaci politiků na sociální síti Twitter. Analýza materiálu byla rozdělena do tří rovin. Hláskosloví, tvarosloví a lexikum zachytilo lexémy z oblasti obecné češtiny a nářečí, expresiva, cizí slova, metaforu, metonymii a synekdochu, neologismy, mentions a projevy jazykové ekonomie (zkratky a univerbizaci). V rámci grafické roviny byly vymezeny hashtagy, emotikony, užívání velkých písmen a zmnožení. V poslední části jsou zachyceny prvky spadající do ortografické roviny a to, absence diakritiky, absence interpunkce a velkých písmen na začátku věty a chybné užití mě/mě.

ANOTACE

Jméno autora: **Dominika Hanáčková**

Název fakulty: **Filozofická fakulta**

Název katedry: **Katedra bohemistiky**

Název bakalářské práce: **Lexikální analýza twitterové komunikace představitelů české politické scény**

Jméno vedoucího bakalářské práce: **Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.**

Počet znaků: **98 673**

Počet příloh: **1**

Počet titulů použité literatury: **35**

Klíčová slova: **lexikální analýza, Twitter, komunikace na sociálních sítích**

Cílem bakalářské práce bylo provést lexikální analýzu twitterové komunikace představitelů české politické scény a vymezit lexémy, které jsou pro tuto komunikaci typické. Práce byla rozdělena na teoretickou část, při které byla použita metoda literární rešerše, opírala se o literární prameny. Praktická část vycházela z ručně sesbíraného materiálu a byla zde provedena lexikální analýza a následně vymezeny typické lexémy pro komunikaci českých politiků na platformě Twitter.

RESUMÉ

The aim of the bachelor thesis was to make a lexical analysis of the Twitter communication of representatives of the Czech political scene and to define the lexemes that are typical for this communication. The work was divided into a theoretical part, in which the method of literary research was used, based on literary sources. The practical part was based on manually collected material and a lexical analysis was carried out and then typical lexemes for the communication of Czech politicians on the Twitter platform were defined.

Keywords: lexical analysis, Twitter, communication on social networks

The bachelor's thesis was written on the topic of lexical analysis of Twitter communication of representatives of the Czech political scene. The work is divided into a theoretical and a practical part. The theoretical part is written by using method of the literary research and is divided into four parts. Social networks, language and communication on social networks, literary and non-literary Czech and spoken and written language. The practical part is based on manually collected material, which contains 84 Twitter messages of sixteen Czech political representatives. The material was collected in September 2021 and contains 2,178 words. In the practical part, a lexical analysis is carried out and then the typical parts of the lexeme for communication are mentioned here.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografické zdroje:

1. BEČKA, Josef Václav. *Česká stylistika*. Praha: Academia, 1992. ISBN 80-200-0020-8.
2. CVRČEK, V. *Mluvnice současné češtiny. 1, Jak se píše a jak se mluví*. Praha, 2010, s. 23.
3. ČECHOVÁ, Marie. *Čeština – řeč a jazyk. 2. přepracované vydání* Praha: ISV nakladatelství, 2000. ISBN80-85866-57-9
4. ČECHOVÁ, Marie. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-858-6621-8.
5. ČMEJRKOVÁ, Světlá a Jana HOFFMANNOVÁ. *Mluvená čeština: hledání funkčního rozpětí*. Praha: Academia, 2011. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-1970-7.
6. HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Stručná mluvnice česká*. 12. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969, 212 s.
7. HOFFMANNOVÁ, Jana. *Stylistika: současná situace stylistiky*. Praha: Trizonia, 1997. Jazykové příručky (Trizonia). ISBN 80-855-7367-9.
8. CHLOUPEK, Jan. *Stylistika češtiny: národní vysokoškolská učebnice pro studenty filozofických a pedagogických fakult studijního oboru 73-11-8 Český jazyk a literatura (v kombinaci s jiným jaz.)*. Praha: SPN, 1991. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství). ISBN 80-042-3302-3.
9. JANDOVÁ, Eva. *Konverzace na WWW chatu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2007. ISBN 80-736-8254-0.
10. JEDLIČKA, A.: *Univerbizace a multiverbizace v pojmenovávacích strukturách*. In Slavice Pragnesia XI. Praha: Univerzita Karlova, 1969. ISBN 978-80-7345-198-1.
11. JUNGHERR, Andreas. *The Logic of Political Coverage on Twitter: Temporal Dynamics and Content*. 2014.

12. KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002, 604 s. ISBN 807106484X.
13. KOPECKÝ, Kamil. *Moderní trendy v e-komunikaci*. Olomouc: Hanex, 2007. ISBN 978-80-85783-78-0.
14. MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika češtiny*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4973-4.
15. RYBKA, Michal a Ondřej MALÝ. *Jak komunikovat elektronicky*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0208-8.
16. VACHEK, J.: Psaný jazyk a pravopis. In: Čtení o jazyce a poezii, Praha: Družstevní práce. 1942
17. VYBÍRAL, Zbyněk a Ondřej MALÝ. *Psychologie komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-387-1.

Elektronické zdroje:

1. About replies and mentions. *Twitter* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://help.twitter.com/en/using-twitter/mentions-and-replies>
2. BEHÚN, Dalibor. *Hříchy pro šileného korektora – proč se trápit s diakritikou* [online]. 2006 [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: <https://www.interval.cz/clanky/hrichy-pro-sileneho-korektora-proc-se-trapit-s-diakritikou/#k-cemu-slouzi-diakritika>
3. BOZDĚCHOVÁ, Ivana. *Anglicismy v českém lexiku* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <httphttps://www.czechency.org/slovník/ANGLICISMY%20V%20ČESKÉM%20LEXIKU>
4. BREJČÁK, Peter. *Příběh: jak vznikl hashtag, který změnil tvář všech internetů*. <https://tyinternety.cz> [online]. 2018 [cit. 2022-09-29] Dostupné z: <https://tyinternety.cz/ostatni/pribeh-vznikl-hashtag-ktery-zmenil-tvar-tech-internetu/>
5. ČMEJRKOVÁ, S. *Čeština v síti: Psanost či mluvenost? (O stylu e-mailového dialogu)*, I. Naše řeč [online]. Ústav pro jazyk český AV ČR, publikováno 1997 [cit. 12. 12. 2015]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7410>.

6. DORNEY, Hayley. How to create and use hashtags. *Twitter* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://business.twitter.com/en/blog/how-to-create-and-use-hashtags.html>
7. JELÍNEK, Milan a VEPŘEK (2017): VULGARISMUS. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. Copyright © Masarykova univerzita, Brno 2012 [cit. 22.09.2017]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/VULGARISMUS>
8. JÍLKOVÁ, Lucie. *O češtině (na netu)* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/o-cestine-na-netu.html>
9. KONEČNÁ, Hana a Marta ŠIMEČKOVÁ. Znáte naše nářečí? *AV ČR* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/pro-verejnost/Krizovka_Znate_nase_nareci1.pdf
10. KŘIVÁNKOVÁ, Kateřina, Josefína KNOLLOVÁ a Mariana ŠUTOVÁ. *Průvodce po sociálních sítích* [online]. 2019, 80 s. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://zvolsi.info/app/uploads/2020/01/zvolsi_brozura_digitalni.pdf
11. LOTKO, Edvard. *O globalizaci z hlediska lingvistického* [online]. [cit. 2023-06-01]. Dostupné z: <https://bohemica.upol.cz/pdfs/boh/2012/01/01.pdf>
12. MACARTHUR, Amanda. *The Real History of Twitter, In Brief. Lifewire* [online]. [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.lifewire.com/history-of-twitter-3288854>
13. NEKULA, Marek. *Anglicismy v češtině*. In: *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. VIERECK, W., VIERECK, K., RAMISCH, H., Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 274-275.
14. SOTONA, Jiří. *Čeština už není cool* [online]. 2017 [cit. 2023-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/veda-skoly-cestina-uz-neni-cool-40045392>
15. SVOBODOVÁ, Diana. *Specifické prvky jazykové ekonomie v současné elektronické komunikaci* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://konference.osu.cz/cestina/dok/2010/svobodova-diana.pdf>
16. STAŇKOVÁ, Zdeňka. *Hashtagy na Facebooku – víte co s nimi?* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://vceliste.cz/socialni-marketing/hashtagy-na-facebooku-vite-co-s-nimi/>

17. ŠIMÍČEK, Ondřej. Lajky na twitteru jsou v politice k ničemu. Twitterová bublina trpí politickým nerozhledem. *FORUM24* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/lajky-na-twitteru-jsou-v-politice-k-nicemu-twitterova-bublina-trpi-politickym-nerozhledem>
18. Typy komunikace na sociální síti Twitter. *MediaGuru* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2014/02/typy-komunikace-na-socialni-siti-twitter/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Logo sociální sítě Twitter, zdroj: Twitter 2023	7
Obrázek 2 Nářeční skupiny, zdroj: AV ČR	18
Obrázek 3 Emotikony, zdroj: Twitter, © 2016	Error! Bookmark not defined.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Šest typů komunikace na Twitteru (vlastní zpracování)	10
Tabulka 2 Rysy psaného a mluveného textu dle Hoffmanové (vlastní zpracování)	25

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Materiál obsahující twitterovou komunikaci představitelů české politické scény

PŘÍLOHA P I: MATERIÁL

ČÁST 1: POPIŠTE SE

První část materiálu ve stručnosti představuje osobnost představitele české politické scény.

1. Ivan Bartoš: *předseda České pirátské strany #vratmezemibudoucnost*
2. Andrej Babiš: *Občan ČR*
3. Jiří Ovčáček: *Tiskový mluvčí prezidenta republiky a ředitel Tiskového odboru Kanceláře prezidenta republiky*
4. Petr Fiala: *předseda ODS, Zadavatelem a zpracovatelem veškerého obsahu je koalice ODS, KDU-ČSL a TOP 09*
5. Dominik Feri: *Poslanec PSP ČR, primární sociální síť je [instagram.com/choco_afro](https://www.instagram.com/choco_afro)*
6. Magdalena Davis: *Vědkyně, matka, starostka Mnišku pod Brdy a spolupředsedkyně Zelených.*
7. Markéta Pekarová Adamová: *Předsedkyně TOP 09, poslankyně PČR Kandiduji do Poslanecké sněmovny za koalici SPOLU – ODS, KDU-ČSL, TOP 09. Zadavatel/zpracovatel: ODS, KDU-ČSL, TOP 09*
8. Miroslav Kalousek: -
9. Lubomír Volný: *Poslanec PS PČR. Kontrajhádista, civilizacionista, obdivovatel přímé demokracie, věřím kolektivní inteligenci lidu. Chceme si vládnout sami;)*
10. Jiří Dolejš: *absolvent VŠE, dříve pracovník Ústavu prognózování, nyní poslanec za KSČM milovník vodních sportů a české přírody čtenář sci-fi rozvedený otec 2 dospělých dcer*
11. Marek Hilšer: -
12. Jiří Drahoš: *Senátor. Emeritní předseda Akademie věd. Zakladatel spolku Společně pro Česko*
13. Radek Vondráček: *Předseda Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky. Navzdory životním zkušenostem optimista :)*
14. Alena Schillerová: *Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale až do smrti budu hájit Vaše právo to říkat.*
15. Václav Láska: *senátor pro Prahu 5 a 13*
16. Pavel Novotný: *Táta/manžel/zlobivé dítě ODS/starosta Řeporyj/poker PRO/ Říkali mi král bulváru. Stojím nohama na zemi a mířím ke hvězdám. Svět patří těm, co se neposerou!*

ČÁST 2: TWEETY

Druhá část představuje jednotlivé tweety neboli příspěvky českých politiků.

1. Ivan Bartoš: *Řeknu to tak, jak to cítím: kdyby @AndrejBabis nebyl premiér, už dávno sedí. A také se aktivně řeší jeho další kauzy (mezi které počítám i daňový únik zjevně fiktivní reklamy na farmě Čapí hnízdo za 270 milionů). Před zákonem si mají být všichni rovni.*

Moc mě těší, že podle @Transparency CZ máme se @STANcz nejtransparentnější kampaň. Věříme, že hrát férově a čestně je správné a nakonec se to vyplatí. Otevřenost uplatňujeme nejen v kampani, ale i na radnicích nebo v krajích. A stejně si budeme počínat i ve vládě.

2. Andrej Babiš: *Čau lidi, děkuju strašně moc všem ženám a taky své ženě Monice. Dík, že se staráte o naše rodiny a naše děti. Všichni víme, že budoucností Evropy není migrace, ale víc našich dětí. Dnes i megalež Seznamu a NEOČKOVANÝ stínový ministr zdravotnictví Pirátů.*

Další fake news a demagogie koalice SPOLU vyvráceny.

3. Jiří Ovčáček: *Během této cesty do srdce Evropy jsem často myslel na otce Evropské unie, jak si ji vysnili: ne jako agenturu pro šíření módní ideologické kolonizace, ne. Tak, jak si ji vysnili.*

Kolik potrefených hus, zvláště mezi novináři, se zde rozkaceně ozvalo, když jsem apeloval na úctu k lidským bytostem bez rozdílu! Sami se usvědčují z pokrytectví, zášti a nesmiřitelnosti ke každému, kdo má odlišný názor.

4. Petr Fiala: *V.Klause ml. jsem přivedl k ODS já, i přes výhrady některých mých kolegů. To, že poté nebyl loajální ke mně, bych bez problému přešel. Že však není loajální k ODS, k jejímu programu, hodnotám a principům však nadále přecházet nelze. I proto mu dnes VR ODS zrušila členství v ODS.*

Změna je v tom, že se tu začne dělat normální, slušná politika, která bude kompetentně řešit problémy této země. Nemůže pokračovat toto populistické běsnění, které rozděluje společnost, nikam nás neposouvá, a hlavně je děsně drahé. TEĎ JDE O VŠECHNO!

5. Dominik Feri: *Lékaři mi zašili řeznou ránu na zádech a jsem asi v pohodě. Snad mě brzo pustěj. Tak hezké svátky bez sváru!*

Včera audit. Dneska Čapí hnízdo. Co přijde zejtra? Čert?

Požádal jsem s ohledem na diplomky a státnice ministra Blatného o otevření knihoven v režimu výdejních oken. Souhlasí, ve středu nebo pátek to půjde na vládu.

6. Magdalena Davis: *Pavel Novotný o mě napsal, že jsem kreatura. Hm, Pavle, od člověka, který má na internetu fotky jako tahle, to budu brát jako kompliment. A ocenila bych, kdybyste si přestal brát mě a mé kolegy ze Zelených do svých nevytěžaných - a ze stalkingu obviněných - úst.*

Ryba smrdí od hlavy. Dnes, přesně rok od otravy řeky Bečvy, jsme s @MichalBerg v Choryni odhalili sochu @AndrejBabis jako memento paralýzy státních institucí, které místo aby chránily životní prostředí a kauzu řádně prošetřily, dodnes nemají viníka.

7. Markéta Pekarová Adamová: *Děkuju @InsiderCz za prostor. Výsledkem je velmi otevřený rozhovor, kde mj. mluvím o tom, že jsem se nenarodila se zlatou lžičkou v puse a dobře vím, že úspěch nepadne do klína bez tvrdé práce. Málokdo zná můj příběh, tady byla příležitost vás s ním seznámit.*

Členství v EU nemá pro SPOLU alternativu. Je jedinečnou příležitostí, jak naši geopoliticky exponovanou, tranzitní a exportně orientovanou zemi ukotvit v

evropském prostoru a posilovat její prosperitu. "Odchod po anglicku" nepřipustíme a dění ve VB ukazuje, jaká to byla chyba.

8. Miroslav Kalousek: *Pražákovo kvarteto nesmí koncertovat v Číně. Hl.město Praha se chová "nevhodně", takže byla zrušena již nasmlouvaná vystoupení. Kvarteto sice nemá s hl.městem Prahou nic společného, ale jeho zakladatel se nešťastně jmenuje. Stupidita komunistických režimů je na celém světě stejná.*

"Senátní a opoziční špína" prohlásila dnes paní ministryně @alenaschillerov ve sněmovně. Pokud Vás zajímá problematika daní a státního rozpočtu, pusťte si v neděli v 11,00 TV Prima. Paní ministryně o tom bude diskutovat s "opoziční špinou" @kalousekm. Přijdu umytý a oholený.

Zatímco @AndrejBabis předstírá, že bojuje proti dvoji kvalitě potravin, desetitisíce lidí na náměstích protestují proti němu a dvoji kvalitě demokracie. Jeho správa země je stejně fejková, jako jeho buřty.

9. Lubomír Volný: *Fašistické státy USA (čti pirátsko ODSácko STANAřsky, ČSSDácky, ANAřské, tedy libdemácké) propouštějí policisty, nikoliv pro "brutalitu" a nebo jiné zločiny, ale proto, že se nenechali dobrovolně otrávit mRNA GT.*

Překvapení ze sídliště: volíme Flákance a Bobo. S Babišem jsme skončili <3 <3 <3 Vypravili jsme se na pražská sídliště, kde před čtyřmi roky vyhrávalo Babišovo ANO. Jak budou na Jižnáku volit letos? Babiše mají plné zuby. Překvapivě je oslovuje VOLNÝ Blok.

10. Jiří Dolejš: *Ve štyrském Grazu vyhráli komunálky komuniste (29%)*

K vyzve #sbohemsoudruzi. Dejme sbohem reliktum stalinismu, ale důsledná levice a perspektiva demokratického socialismu do politiky patří.

11. Marek Hilšer: *Jsou-li v hledáčku bezpečnostních služeb republiky nebezpeční lidé bez bezpečnostní prověrky, jako je Kremelská spojka Nejedlý či pochybný podnikatel Mynář, znamená to, že naše BIS koná dobře svou práci a soudy rozhodují v souladu se zákonem.*

A je to tady, prezident, který během koronakrize nevystrčil z lánského zámečku ani nohu, nyní požaduje výměnu ministrů, aby mohl dosatit své lokaje, kteří budou hrát na ruskou a čínskou notu. Zemana nikdy nezajímala tato země, ale jen to, jak uspokojovat svoje chorobné choutky.

12. Jiří Drahoš: *Miloš Zeman označil občany naší země, kteří se zatím nechtějí očkovat, jako "lehce dementní". Já osobně považuji očkování za klíč k řešení pandemie a za naprostou nutnost. Lidem s opačným názorem je potřeba to vysvětlovat, ne je urážet!*

Naše země patří mezi ty v Evropě, které proti kovidu očkují nejpomaleji. Nyní se navíc vakcinace na mnoha místech zastaví úplně. Vládní heslo "Czech Republic: The Country for the Future" tak začíná mít docela tragikomický nádech

13. Radek Vondráček: *Tři měsíce do voleb a mně se potvrzuje obava, že nás čeká nejhorší předvolební kampaň. Poznávám to podle toho, jak kolem mé osoby krouží hledači špiny. Obvolávají mé přátele, spolupracovníky, rodinu a snaží se získat kýžené "skandální" informace.*

Dnešek je Světovým dnem porozumění autismu a duben měsícem autismu. Pokud je to v našich silách, pomozme nebo alespoň upozorníme na tento problém, na tuto diagnózu. V době epidemie je to ještě důležitější. <3

14. Alena Schillerová: *A zase tady máme téma inflace! Přestože je péče o cenovou stabilitu a potažmo inflaci primárně v rukou České národní banky, tahá teď opozice před volbami čísla jako králiky z klobouku. Zaměřuje se přitom na věci, které jim nejvíce hrají do karet. Nicméně pro stromy nevidí les.*

Na Lesné v Brně se dnes slaví Den seniorů. Jarmark, oheň, špekáčky, hasiči z Husovic a Soběšic, ale taky Senior a Family Point. Babí léto jak má být (slunce) Tak dorazte, je tu dobře.

15. Václav Láska: *Lidi, buďte trochu soudní. Vzkazy, že mi rozbijete hubu až mě potkáte, akceptuji. Nicméně požadavek, abych za Vámi přijel do Znojma, abyste mi mohli rozbít hubu, mi přijde už přes čáru. Tak snad si uděláte čas a do té jízdenky investujete, ne?*

Okamura chce žalovat Jana Hrušínského za to že v mém podcastu Neřizená střela o něm řekl, že je "malinkatý nácek". Zvu pana Okamuru do svého podcastu také, nechť se může hájit. Co myslíte? Přijde nebo se bude jen dál schovávat za výhrůžky soudy?

16. Petr Novotný: *Národ kreténů, kterému stačí málo, ta kampaň není obrazem nějaké jeho (jejich) vyčuranosti a nízkosti. Je obrazem nás. Takhle nám to stačí. Takhle vyhraje. Dělá to dobře. Premiér Pepíků...*

Jestlipak bude zase vrtulníček.. great job, kluci!!!!

ČÁST 3: ODPOVĚDI

Odpovědi jednotlivých politických představitelů.

1. Ivan Bartoš: *Na stole by pak byl mimo jiné třeba odchod z EU, který tito lidé prosazují, ovládnutí veřejnoprávních médií a další nenávratné a fatální kroky. Já tu obavu sdílím, o to tvrději musíme pracovat na tom, aby k tomu nikdy nedošlo. (emotikon ruky)*

Pokud vás zajímá, jaké máme s digitalizací plány dál, budu rád, když se podíváte na náš koaliční program.

2. Andrej Babiš: *Pokud bude ANO po volbách součástí vlády, budeme trvat na tom, že chceme mít svého ministra na MPSV, protože je tam velký potenciál na restrukturalizaci resortu, pokud jde o podporu lidí, kteří chtějí pracovat. A taky mladých rodin, které chtějí vychovávat děti.*

3. Jiří Ovčáček: *Děkujeme, pane premiére! A těšíme se na brzké zářijové pravidelné setkání v Lánech, dá-li Bůh! Držte se a bojujte ☺*

ČST Praha zase vysílala pohádky?

4. Petr Fiala: *“BABIŠOVA DRAHOTA” je smutným výsledkem vlády ANO, ČSSD a KSČM. Populistické rozhazování peněz v kombinaci s neschopností vedlo k vysoké inflaci a zdražování. Zvyšují se ceny potravin, či energií. To ohrožuje sociálně slabé, ale i střední třídu. ZASTAVÍME JE! TEĎ JDE O VŠECHNO!*

My jsme ale 8 let tvrdě pracovali. Urazili jsme dlouhý a těžký kus cesty, nyní tady s našimi koaličními partnery stojíme a se vši pokorou se ucházíme o přízeň voličů. Jsme posílení, jsme poučení, jsme dobře připraveni. Proto máme šanci s Vaší pomocí v těchto volbách zvítězit.

5. Dominik Feri: *Nevím, nečetl jsem, nemám brejle, kampaň.*

Web už má v rukou plně vláda. Nevím, proč je problém zaplatit pár překladatelů, ale dát půl milionu do reklamy na Tiktoku problém není.

6. Magdalena Davis: *Vážený pane, všechny aspekty rozvoje železniční dopravy samozřejmě máme jako prioritu. Lokálku do Mnišku ale zachraňuji proto, protože jsem starostka a hájím zájmy našich občanů. To jsem jim slíbila a to dělám.*

Když děláte podcast ve dvou s panem Dolejšim, tak jste taky jen půlka novinářky? :) Ráda vám povím více o smyslu a principech spolupředsednictví, ale i o ženách v politice obecně.

7. Markéta Pekarová Adamová: *Ještě stále (prý kvůli covidu) není na Primě pro hosty maskérna, tak jako dřív bylo běžným standardem.*

Byl to premiérský projev se vším všudy. Naprosto perfektní!

8. Miroslav Kalousek: *On se jmenuje Czernin, pane Kokto, ne Černin. V českých zemích je to už osm století významné jméno. Možná vám to přijde malicherné, ale slušní lidé Vám také říkají pane Kokto a ne pane Kokote.*

Respektuji fixaci k zavedeným zkratkám. Leč odpusťte mi drzou otázku, Otče: Jak fungovalo ROH na semináři v Litoměřicích? To musela být ještě větší sranda, než ROH v Mitasu Praha...

9. Lubomír Volný: *Pane Kubásku, Vy nechybujete? Poctivě odpovězte sám sobě a nechovejte se jako hlupáček. Uleví se i Vám.*

Ocean je tvořen kapkami vody.

10. Jiří Dolejš: *Asi máme zcela rozdílné představy co je smeč... že potrefené husy mohou kejhát je možné. Ale solidární daně by měly být spíš normální.*

kandidátky ve volebním kraji sestavuje svým hlasováním krajská organizace ... volič má samozřejmě právo a možnost pořadí měnit

Predseda KSRF ten atak policistu na kancelar Melnikova oznacil za kriminální chování a dal stížnost na ruske mimisterstvo vnitra. Brzy uvidime, co bude dal

11. Marek Hilšer: *O tom mě nemusíte poučovat, zajímám se o dějiny vědy a také medicíny. Zním různé příběhy. Jsou také plné šarlatánů. Teď je jen otázkou, co chcete dokázat.*

Víte velké kulové.

To je taková Trumpovština, že...

12. Jiří Drahoš: *S kolegou Kosem jsme se proto připravili pozměňovací návrh, který umožní obcím zkoušku z právního povědomí vyžadovat. Pevně věřím, že tím zajistíme kvalitnější fungování taxislužeb (palec)*

Pokud se však budeme neustále točit kolem toho, za co může být předseda vlády stíhán, nikam se neposuneme. Opoziční strany by měly pochopit, že politický program "antiBabiš" zkrátka nefunguje.

13. Radek Vondráček: *A jinak celá debata už začíná být absurdně komická a především úplně o ničem. Zvláště v této době. Snad s tím pojmem "lžete" by se mělo podle mě šetřit. Ono to pak taky něco vypovídá o tom, kdo ho z neznalosti nebo úmyslně nevhodně použije.*

Domluvili jsme se na pokračování spolupráce v rámci V4 a EU a vyměnili jsme si zkušenosti s reformou jednacích řádů v našich parlamentech. Slovinci i my usilujeme o to, aby schůze probíhaly efektivněji.

14. Alena Schillerová: *V budoucnu chci pracovat na Národním IT a daňovém cloudu, který ušetří stovky úředníků. Do roku 2028 chci dostat veřejné rozpočty znovu do černých čísel. A musíme škrtnat neopodstatněné daňové výjimky. Nevidím důvod, proč by třeba měly být až do milionu osvobozeny výhry z hazardu.*

Doznávám se zcela otevřeně – využila jsem svého práva zúčastnit se jako ministryně financí jednání bankovní rady ČNB. Tvůrci fiskální a monetární politiky by spolu totiž měli komunikovat. ČNB je prvotřídní regulátor, o jehož nezávislost nemusíte mít obavy.

15. Václav Láska: *Ne, ale ten tweet odpovídá me nekolikaleté osobní zkušenosti s MS*

Ředitel UZSI jen hasí průser, který jste svou hloupostí způsobil.

16. Pavel Novotný: *To není nálepka. Ani paušalizace. Gumplová je blbá objektivně. Tako to je, drahý můj. Já jsem chytrý ona je blbá, nemohu za to, jak to zní. Nálepkuji Masareho coby kokota, ač vím, že je bystrý. Ale je to to kokot.*

já su krutý konzervativec ofiko :-)

jako také majitel vady řeči si užívám backstage zónu téhle slípky, která moc dobře ví, proč si pro zásadní výroky, co bude dávat na síť, cílevědomě píše sdělení bez jediného r nebo ř. Dělal bych to stejně. Taky jsem do šesti let příšerně ráčkoval a chápu to. Just sayin...